

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

DIN SUMAR:

**Va putea fi
ereditatea
prevăzută și
„corectată”?**

**Mezofazele
materiei deschid
drumul către
televizorul plat**

**Aer fără plumb
și sulf**

**Priviți cum merge
copilul dv.!**

**Tați grijulii (și) în
lumea animalelor**

ANUL XXVII
6 AUGUST 1971
(1377)

Un nume care se afirmă impetuos în atletism: Natalia Cistiakova

Foto: I. Doliaghin

Cresterea și îngrijirea puilor sînt funcții atribuite prin tradiție mamei, tatăl fiind socotit incapabil de devotamentul și sacrificiile pe care le implică aceste nobile sarcini. Dar este el într-adevăr indiferent la soarta progenerurii sale și

nu își asumă nici o responsabilitate familială? Citiuși de puțin. În anumite împrejurări masculul dă dovadă de tot atîta grijă și răbdare ca și femela. Ba uneori comportamentul lui este chiar mai „matern” decît al mamei.

Documentar

Tați grijulii (și) în lumea animalelor

În lumea animală relațiile dintre părinți și descendenți sînt relații de necesitate: părinții se văd obligați să-și îngrijească progenerura pentru a asigura perpetuarea speciei. Dacă însă ouăle nu necesită nici căldură, nici protecție, dacă puii se hrănesc și se deplasează singuri chiar de la naștere, ambii părinți se dezinteresează de ei. Acte gratuite nu există decît la om. Atunci cînd ouăle au nevoie de mai multă căldură, cînd puii sînt neputincioși, de cele mai multe ori tatăl își aduce și el contribuția. Există chiar specii la care femela își neglijează unele îndatoriri pe care le preia masculul. Drumul pe care-l au de străbătut puii din stadiul de ou pînă la acela de adult este lung și presărat de diverse primejdii; cînd există o dependență a puilor de părinți ea se vedește pe tot parcursul drumului amintit; tatăl contribuie atunci la crearea cuibului sau culcușului, furnizează uneori căldură pentru incubarea ouălor, aduce hrana și colaborează la educația tinerii generații.

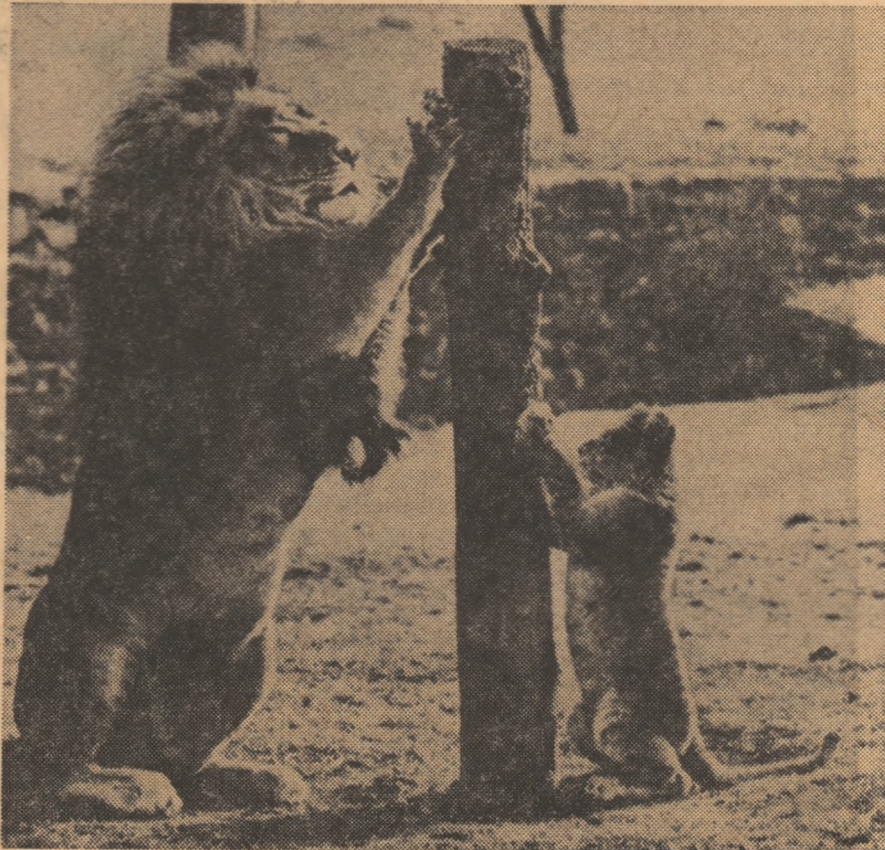
● Obiceiuri subacvatice

Multe specii de animale își adună ouăle într-un cuib, fie pentru a le supraveghea mai bine, fie pentru a le cloci. Această activitate nu se întâlnește numai la păsări, cum s-ar părea la prima vedere; deși peștii sînt clasificați printre vertebratele inferioare, unii din ei dau dovadă de o neobișnuită rivnă în a-și clădi cuiburi. În general, cînd își repun icrele, peștii abandonează milioane de ouă (chiar 10 milioane în cazul unui păstrăv de 9 kg); supravegherea unui atare număr n-ar avea nici un rost, deoarece abundența germenilor compensează pierderile inevitabile rezultate din lipsa de grijă. Există însă cîteva sute de specii care se limitează la un număr mai mic de ouă și care trebuie să reducă la maximum pierderile printr-un comportament realment părintesc, constînd în amenajarea sau construirea unui adăpost pentru icre. Masculul peștelui *Lepidosiren*, de pildă, realizează un adevărat tur de forță. În pămîntul afinat din malurile apelor curgătoare, el sapă o subterană de peste un metru lungime, în care femela își depune apoi ouăle. O specie de somn cără pietricele în gură și le aranjează în jurul unui spațiu central, pe care îl adincește puțin; diametrul cuibului poate ajunge pînă la 50—60 cm, iar adîncimea pînă la 10 cm; într-o singură noapte somnul poate transporta un volum de materiale egal cu 5 l. Masculii ghidrinului își „șes” cuibul. O varietate inconjoară rămurelele unei tufe de alge cu filamente de mucus gelatinos secrete de rinichi, în timp ce alta sapă o cavitate și adună în ea rădăcini și frunze, pe care le fixează cu grăunțe de nisip unse cu mucus, iar după aceea înalță pereții și chiar un acoperiș. Și mai elegante sînt cuiburile plutitoare ale peștilor tropicali. Masculul adună la suprafața apei resturi vegetale în care suflă mici bule de aer, în așa fel încît uneori formează adevărate plute de spumă. Ouăle se lipește singure sub cuib; dacă sînt prea grele, masculul le ia în gură și le fixează la locul lor. Cuiburile plutitoare au diverse avantaje: mențin ouăle într-o zonă oxigenată și, refractînd razele termice și luminoase, le protejează de excesul de căldură și lumină.

● Grijele gospodăriei

Oricum, însă, la păsări cuibul este mult mai necesar decît la pești. Pe de o parte ouăle lor sînt puține, iar pe de altă au neapărat nevoie de căldură pentru a ajunge la maturitate. De aceea, mai toate păsările își construiesc cuiburi; bărbătelul are astfel ocazia să se facă util; uneori își ajută numai tovarășa, adunînd materialele necesare sau, dimpotrivă, construiește cuibul din materialele aduse de ea; alteori, face singur toate operațiile. Cel mai mult muncește, fără îndoială, bărbătelul megapodelor, păsări care trăiesc în

Noua Guinee. Cuibul lor este o adevărată movilă, care poate ajunge pînă la o înălțime de 3 m și la un diametru de 4 m. Cu o remarcabilă precizie cronologică, tatăl începe să-l construiască cu 4 luni înainte de depunerea primului ou. Sapă în pămînt o groapă adîncă și o umple cu materii organice care putrezesc ușor. După depunerea ouălor le acoperă cu un strat gros de pămînt nisipos. Procedeează așa, deoarece nici el, nici femeiușca nu intenționează să clocească ouăle, care sînt incubate de căldura emanată în cursul fermentațiilor materiilor organice.

Conștiincios, leul își învață puil să-și folosească ghiarele

În afara protecției conferite de cuib, ouăle au nevoie și de o supraveghere atentă din partea cuplului sau numai a bărbătelului, după caz. Cînd femeiușca e prezentă, bărbătelul se ocupă numai cu apărarea teritoriului, vîndînd o agresivitate care descurajează eventualele dușmani. În această perioadă, el are o deosebită rezistență la frig și la căldură. Dacă pîzesc singuri cuibul, în care caz uneori își gonesc sau omoară chiar perechea, tații trebuie să facă și „gospodăria”. La pești, de pildă, ouăle îngrămădite în cuib au nevoie de aerisire, intrucît altfel se asfixiază. Unele specii realizează aerisirea bătînd energic din aripioare, altele lovesc puternic cu capul în masa de ouă. Peștii *Tilapia*, care le poartă în gură, le întorc regulat, iar cei care-și fac cuiburi plutitoare, completează periodic bulele de aer.

Majoritatea amfibienilor își depun ouăle în apă și le abandonează, la fel cu peștii care produc o cantitate mare de icre. Există însă și cîteva excepții. Salamandra din China și Japonia adună ouăle într-o grămadă pe care o poartă în spinare și o saltă din cînd în cînd, ca s-o aerisească. Femela unui amfibian din Chile își lasă ouăle într-o baltă în care embrionii își încep dezvoltarea. De frică ca balta să nu sece prea repede, masculul intră în apă, așteaptă pînă ce mormolocii se prind de el cu gura, care joacă un rol de ventuză, și-i transportă la loc sigur, într-o apă permanentă, unde puii ajung la maturitate. La *rhinoderme* mai mulți masculi inconjoară ouăle timp de 10 zile. Imediat ce un embrion semnălizază că vrea să iasă, un mascul înghite oul respectiv care alunecă pînă în sacul lui vocal. Pereții acestuia joacă rolul pereților uterini și hrănesc embrionul. Cînd larva e destul de dezvoltată pentru a duce o viață independentă, masculul își contractă puternic mușchii abdominali, deschide larg gura și expulzează embrionul din sacul vocal.

● O zi de muncă de 13 ore

Ouăle păsărilor reclamă o îngrijire deosebită și un aport caloric pe care numai părinții lor, cu o temperatură corporală constantă, li-l pot furniza. Dar numai 25 la sută din bărbătuși lasă clocitul integral în seama soțiilor, pe cînd în 54 la sută din cazuri cele două sexe își împart această misiune dificilă și adesea de lungă durată. Dacă clocesc, masculii își pierd, ca și femelele, penele de pe abdomen, pentru ca pielea, bogat vascularizată, să transmită direct căldura ouălor. Nu-

Amfibienii și reptilele sînt scutite de orice grijă părintească și după nașterea puilor, perfect independenți din primul moment.

Fără a fi la fel de maturi, unii pui de pasăre sînt și ei foarte avansați. Puful de pe corp, temperatura internă echilibrată, organele locomotoare și senzoriale dezvoltate le permit să părăsească foarte de timpuriu cuibul. Acest fel de păsări se numesc *nidifuge*. În fruntea lor se situează tot megapodele care reușesc să iasă singure de sub movila de pămînt și au de la început corpul acoperit cu pene. Tații păsărilor *nidifuge* se ocupă prea puțin de ele. Rășoiul sălbatic, de exemplu, își abandonează femeiușca cît timp aceasta clocește, iar după ecloziunea ouălor se întoarce, îngrijește cîteva zile de pui și apoi pleacă din nou.

În schimb, puii păsărilor *nidicole* sînt aproape niște embrioni, fără puf și cu ochii lipiți, ceea ce îi face pentru un timp tributari părinților. Din punct de vedere alimentar, se spune că puișorii *nidicoli* sînt „mașini animale care fabrică materie vie cu cel mai bun randament și în cea mai mare viteză”. Recordul îl deține cocostircul cenușiu care cîntărește 42 g la naștere, iar după 40 de zile ajunge la 1,600 kg, adică de 40 de ori greutatea inițială, ceea ce înseamnă că în fiecare zi asimilează echivalentul greutatei de la naștere. Hrănirea unui astfel de pui nu-i o treabă tocmai ușoară! Tatăl păsărelelor *nidicole* participă deseori la aprovizionare, aducînd mîncarea la cuib; uneori o dă în primire mamei, care o împarte. În cîteva cazuri puilul este hrănit direct de tată: micul pelican extrage peștii din esofagul tatălui; porumbeii de ambele sexe au sub guşă niște glande secretoare de lapte; iar pinguinul imperial poate face pe doica după ce a clocit oul, dacă femeiușca nu se întoarce la timp să-și ia puilul în primire.

La mamifere, dezvoltarea embrionului în corpul femeii eliberează implicit masculul de orice obligație în perioada gestației. Dar chiar și după nașterea puilor, în timpul alăptării lor, tatăl nu prea are nimic de făcut. Scăderea frecvenței monogamiei, în comparație cu păsările, explică și ea relațiile destul de vagi dintre mascul și pui. Tinerile mamifere pot fi împărțite în două categorii similare păsărilor. Căpriorul și capra neagră, de pildă, se țin foarte repede pe picioare și-și agonisesc hrana. Alți pui se nasc mici și delicați și rămîn dependenți de mamă timp de săptămîni, luni sau chiar ani. Înaintea întărcării, inutilitatea tatălui este evidentă; la cioiți, mama interzice chiar accesul tatălui în vizuină. Dar între întărcare și momentul cînd puilul se poate hrăni singur, există o perioadă de educație, în special la carnivore. Tatăl își ajută atunci perechea să captureze prada pentru pui. Vulpea, lupul, leul își aprovizionează regulat familia, asigurîndu-i concomitent și paza. Cînd vine timpul primelor ieșiri, tații își însoțesc puii, le îndreaptă pașii și-i învață să vindeze.

documenta.

documentar docum.

documentar documentar du.

documentar document.

documentar documentar docu.

documentar documentar docu.

documentar documentar docu.

documentar documentar docu.

documentar documentar docu.

documentar documentar docu.

● Cocostircul bate recordul la creștere

Dar puii ridică probleme și după naștere intrucît, în funcție de gradul de maturitate, au nevoie de mai multe sau mai puține îngrijiri.

În general, puietul de pește înoată și-și caută singur hrana de cum își epuizează rezerva vitelină. Excepție fac tot speciile menționate.

Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității
 Actualitatea actualității

INVĂȚĂMÎNT

Programatori

la... 17 ani

Introducerea tehnicii de calcul în toate domeniile de activitate este unul din factorii definitorii ai revoluției științifico-tehnice moderne. Această acțiune reclamă însă existența unui mare număr de programatori, ca și creșterea producției de calculatoare electronice și utilizarea lor intensivă. Conștiența de această necesitate, elocvent subliniată recent de acad. M. V. Keldiș, președintele Academiei de Științe a U.R.S.S., cele peste 200 000 de școli de cultură

Familiarizarea timpurie cu calculatorul electronic

generală din Uniunea Sovietică au hotărât să promoveze formarea cadrelor de programatori de la o vîrstă fragedă. Cu titlu de exemplu cităm școala nr. 444 din Moscova, care poate fi considerată de altfel deschizătoare de drumuri în această ordine de idei. Încă de acum cîțiva ani la această școală a fost inclusă în programa analitică matematica aplicată. Începînd de atunci, două mii de tineri au părăsit școala cu două diplome în buzunar: una de absolvent al școlii medii și cealaltă de programator, o meserie interesantă și de mare viitor.

Cu ajutorul unor programe speciale de predare a matematicii, pentru care școala posedă o excelentă bază tehnicomaterială, elevii clasei a VII-a pătrund în anticamera tehnicii de calcul, învățînd să lucreze cu calculatoare cu clapete. În clasele superioare, ei sînt inițiați în secretele calculatoarelor electronice. În fine, ultima clasă, a X-a, se perfecționează în cadrul unui stagiu practic efectuat la Institutul științific central de cercetare pentru automatizarea complexă. Sub îndrumarea colaboratorilor institutului, elevii învață să soluționeze probleme concrete, de felul celor ridicate de producție. Ușurința cu care băieții și fetele de 17 ani se descurcă în desiful prelucrării electronice a datelor pare la prima vedere uimitoare, dar este de fapt perfect normală, întrucît este știut că tîneretul nu se sperie în genere de necunoscut și, deci, nici de necunoscutele matematicii.

LA ORDINEA ZILEI

Sera electronică

O cupolă imensă, cum se pot vedea în mai toate târgurile internaționale, adăpostește moderna seră a Institutului de agrofizică din U.R.S.S. Construcția este cum nu se poate mai simplă: pe sol se întinde o peliculă transparentă de polietilenă ale cărei margini sînt îngropate. Deasupra peliculei este desfășurată o plasă. După care, un puternic ventilator suflă aer sub peliculă, pînă cînd se obține o presiune care ridică și menține pelicula în această poziție. Ventilatorul rămîne mereu în funcțiune. Este adevărat că această împrejurare presupune anumite cheltuieli reclamate de alimentarea lui, dar ele sînt cu prisosință amortizate.

Originala seră n-are nici un fel de carcasă, este deci uniform luminată din toate părțile, iar iluminarea interioară este infinit mai bună decît în serele obișnuite. Aparatele și uneltele folosite în această seră sînt toate unicate și stîrnesc, pe drept cuvînt, un viu interes printre specialiștii în cultura plantelor.

Instalația de stropit „SAPU-1”, de pildă, este comandată chiar de plante. Semnalul pentru declanșarea ei este dat de un grup de plante numite informatoare. Instalația propriu-zisă este alcătuită dintr-un mic rezervor de apă îngropat, de unde binefăcătorul lichid curge spre umezitoare — niște pahare de ceramică spongioasă plasate sub rădăcina plantelor. Cînd acestea din urmă simt nevoia de apă, rădăcinile încep să „soarbă” din pahare pînă le glesc, după care paharele se umplu din nou. Rezervorul se umple și el tot la „ordinul” unui contact automat.

Un alt aparat, cu izotopi, înregistrează răspîndirea sărurilor minerale în plante. Emițătoare miniaturale implantate în frunze trimit semnale unui aparat înregistrator. În felul acesta poate fi aflat momentul cînd trebuie să fie introdusă în sol o nouă cantitate de îngrășăminte.

La fel de util este însă și aparatul care înregistrează ritmul de creștere a plantelor precum și fenomenele fizice, chimice și biologice care se petrec în ele. Aparatul stabilește momentul cel mai propice pentru hrănirea suplimentară a plantelor și stropitul lor.

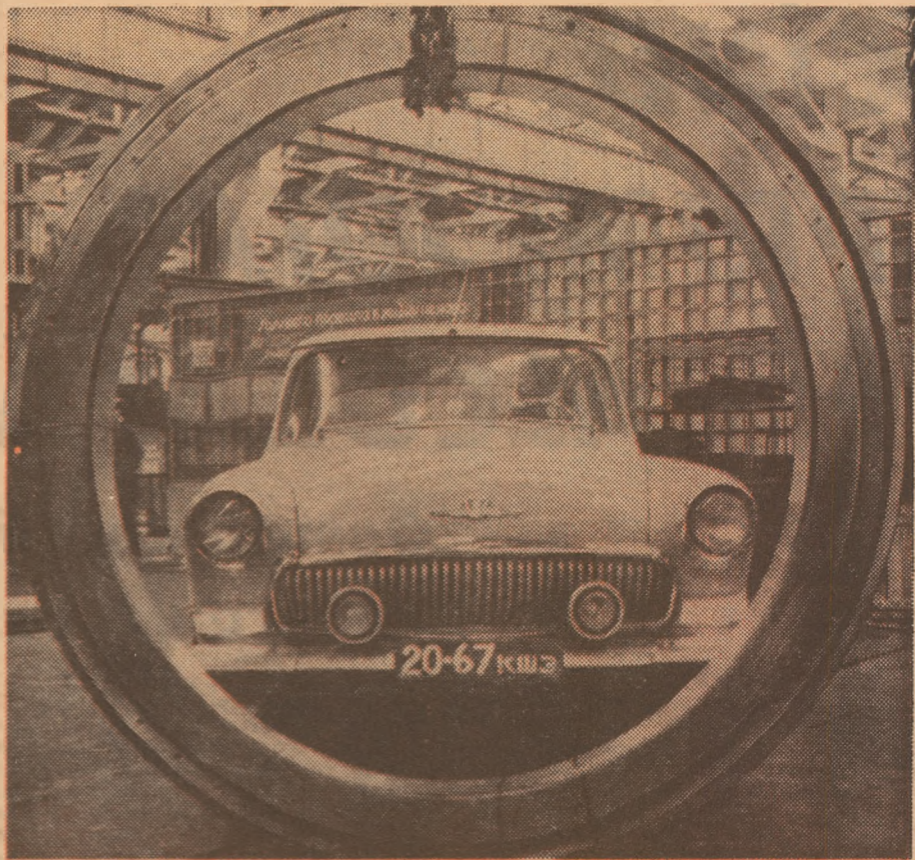
În sfîrșit, mult interes au suscitat cîteva soluri de semințe cu aspect neobișnuit. Acoperite cu un strat de turbă, ele amintesc de niște drajeuri. Stratul de turbă le face mai friabile și în plus le „oferă” o mare cantitate de substanțe nutritive. În felul acesta, puterea de încolțire a semințelor este sporită cu 20—80 la sută, recoltele se coc cu 5—10 zile mai devreme și sînt cu 40 la sută mai mari.

Înțt se poate afirma, fără teamă de a exagera, că în serele de sub cupola Institutului de agrofizică din U.R.S.S. se nasc, de fapt, germeii agriculturii viitorului.

CE SE DISCUTĂ

Ciclismul și roata afacerilor

Ciclismul este în Franța sportul cu cei mai pătimași suporteri, iar Turul

Industria modernă reclamă uneori adevărați giganți și în materie de rulmenți. Rulmentul din fotografia noastră are diametrul de 2 300 mm și greutatea de 2 372,5 kg.

Foto: A.P.N.

Franței cea mai populară competiție sportivă.

Cursa se desfășoară pe un traseu de 3500 de kilometri, extenuant, plin de pericole și cu pauze foarte scurte pentru întremare. Escaladarea picurilor Pirineilor și Alpiilor, căldura înăbușitoare a sudului, umiditatea la fel de apăsătoare a țărîmii atlantice fac ca numai cicliști foarte antrenați și rezistenți să poată participa la „Tur”. Dificultatea parcursului și acerba concurență dintre campionii cicliști din Europa occidentală fac ca avaturile acestuia să stîrnească interesul unui public foarte larg și ca emisiunile de televiziune în direct să fie urmărite de milioane de telespectatori.

Dar Turul Franței este și un excelent mijloc pentru publicitatea marilor firme. La un moment dat, organizatorii au avut ideea să împartă concurenții pe echipe formate nu după principiul apartenenței naționale, ci după acela al reprezentării cutărei sau cutărei firme comerciale. Așa se face că vara aceasta, de pildă „Turul” a beneficiat de „participarea” marelui fabricant de automobile Peugeot și a celebrilor producători de stîlouri cu bile Bic, a negustorilor de țigări Caballero, Mercier și Sonolor, Molteni și Werner, Goodsmith și Salvarinș etc. Mai mult, unele firme încheie între ele diverse înțelegeri și atunci apar situații bizare ca acelea cînd alergătorii lui Peugeot fac reclamă pentru British Petroleum, iar sportivi flamanzi poartă culorile oțeturilor Mars din Flandra.

Dar, în afară de concurenți, publicitatea invadează și caravana îngrijitorilor, mecanicilor, medicilor și ziaristilor. Singer! Singer! Mașinile de cusut Singer! Cinci, zece vehicule dispar aproape sub panourile Singer.

În sfîrșit — dar nu pe cel din urmă loc — sînt și premiile. Citroën acordă un premiu pentru cel mai bun ciclist din etapa X, berea Kronenbourg îl încurajează pe cel mai bun alergător

din etapa Y, Radio Luxemburg decernează un premiu de politețe...

Iar cînd, la capătul unei etape istovitoare, cîștigătorii sînt urcați pe podium spre a fi arătați publicului, acesta vede mai ales că a cîștigat echipa Bic. Podiumul este îmbrăcat în culorile Bic. Pe maiouri scrie Bic. Cîștigătorii sînt gratificați cu fulare Bic.

(După „Temps nouveaux“)

AVIAȚIE

Ca în Robur Cuceritorul

Vechi vis al inginerilor constructorii de avioane (primele tentative datează din 1915), elicopterul electric pare să-și vestească din nou intrarea în marea familie a navelor aeriene în urma experimentării unei așa zise „platforme de sustentație”. Dar ce este elicopterul electric? După definiția dată de specialiști este vorba de un aparat de zbor al cărui rotor este antrenat de un motor electric alimentat de un cablu care leagă mașina de... sol. Într-adevăr, pentru moment, sursele autonome de energie electrică sînt încă prea grele pentru a se putea pune problema montării lor la bord. Formula prezintă, totuși, un deosebit interes, dacă ne gîndim la faptul că acest aparat este destinat activității „pe loc”, adică pentru ridicarea unor încărcături la diferite altitudini.

În felul acesta, elicopterul electric ar fi o versiune mai nouă și mai economică a elicopterului-macara lucrînd la post fix sau chiar a balonului captiv. Originalitatea formulei rezultă din însăși construcția aparatului: rotoare contrarotative, adică amplasate pe același ax dar rotîndu-se în sens invers, fixează unul la rotorul motorului electric, altul la statorul acestuia. Încît nu există nici un fel de transmisie, iar simplitatea ansamblului nu este egalată decît de mica lui greutate și de marea stabilitate, asigurată de trei brațe legate de sol prin trei cabluri. Alimentarea cu curent este asigurată de un generator amplasat pe un vehicul care poate servi și ca platformă de decolare.

Constructorii intenționează să folosească această originală idee la realizarea în serie, deci economică, a unui tip de motor-rotor care, grupat în n exemplare, ar permite realizarea unor ansambluri cu capacități foarte diverse. Un singur motor ar putea ridica, să spunem, o cameră de televiziune, dar cu treizeci s-ar putea realiza travaliul unei macarale pentru zece tone de încărcătură utilă. În felul acesta ar prinde însă vîlă și nava zburătoare a lui Robur Cuceritorul, unul din eroii viziionarului care a fost Jules Verne.

— În sfîrșit, începe odihna!

CÎND PRIMEJDIA E CALCULATĂ

(II)

Oameni care ignoră hazardul: cascadorii

Alpiniști încercați însemnarea pe perețele abrupt al prăpastiei traseul pe care cascadorul urma să se rostogolească în vâgăună; înlăturaseră pietrele și înveliseră proeminențele ascuțite ale stîncilor cu un material plastic protector. Apoi Delamare se echipase cu o îmbrăcăminte adecuată, după care se legase cu o frînghie de nylon, foarte rezistentă, de un automobil (care rămânea, evident, în afara cadrului). În cursul „căderii” mașina înainta încet spre marginea prăpastiei. În felul acesta nu numai că îl asigura pe cascador, dar îi imprima și o anumită viteză de cădere. Iar cînd Delamare a fost înghițit de torentul din prăpastie, mașina a dat înapoi și l-a scos pe mal.

Aproape simultan, cascadorul mai turna și în alt film, unde personajul principal, în timp ce se arunca cu parașuta, trăgea din greșeală de alt inel decît cel care trebuia să deschidă cupola și se prăbușea amețitor. Dar trecînd în zbor pe lângă un tovarăș de-al lui, ghinionistul lua de la acesta o parașută de rezervă, o lega de el — tot în zbor — și ateriza cu bine.

Numărul putea fi executat numai de Delamare, fost campion mondial la parașutarea cu întîrziere. Dar și în acest caz s-a uzat, evident, de trucuri. Spectatorii vedeau, de pildă, cum Gilles să prăbușea, dar nu știau că sub cămașa subțire avea o parașută mică extraplată pe care o putea deschide la momentul potrivit.

Citind toate acestea, cineva s-ar putea întreba: bine, bine, dar unde mai e pericolul? El există! Căci e bine să știm că, printr-o pregătire minuțioasă a unui număr, riscul este desigur atenuat dar nu poate fi complet înlăturat.

În cursul filmării unei scene cu lupte de stradă, un cunoscut cascador s-a rostogolit de pe un acoperiș pe o plasă întinsă între etajele doi și trei, dar aceasta s-a încordată și l-a zvirlit pe Richard pe asfalt. Parașutista Claudette Brion, una din primele femei-cascador, în timp ce o dubla pe Brigitte Bardot într-un film a cărui acțiune se petrecea în timpul celui de-al doilea război mondial, a aterizat pe un corp de iluminat. În „Mizerabilii”, cascadorul Bernier trebuia să cadă în canalul Saint-Martin. În timpul repetiției regizorului i s-a părut însă că pescăitul nu era destul de convingător și a cerut ca hainele lui Bernier să fie mai grele cu zece kilograme. Drept urmare, cascadorul a fost cît pe ce să se inee.

Intr-adevăr, unele întîmplări fac ca meseria de cascador să fie periculoasă. Dar aceste întîmplări sînt oare chiar atît de „întîmplătoare”?

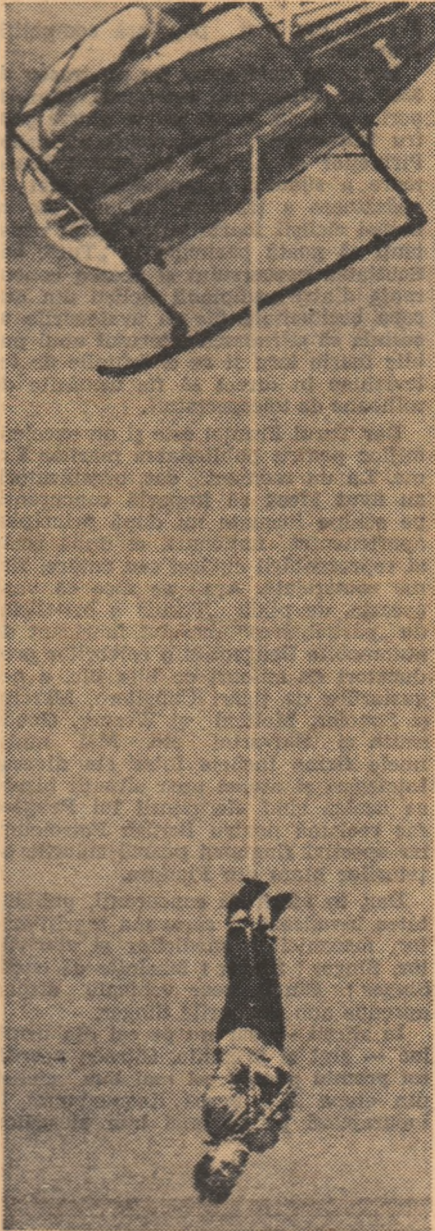
Iată un fragment dintr-un reportaj al ziaristului suedez Lars Eriksson care l-a cunoscut în Franța pe Roland Toutain, unul din cei mai vechi cascadori:

„Îi privesc miinile tremurînde, îmi observă privirea, încearcă să se stăpînească, dar pînă la urmă renunță și-mi spune cu un zîmbet amar: „Vă închipuiți, probabil, că sînt alcoolic. Dar nu sînt, tremurul ăsta e consecința meseriei mele căreia i-am consacrat 30 de ani din viață”.

Roland Toutain are acum peste 50 de ani. Numele lui nu e cunoscut de marele public, care nu știe că, dorind să-l amuze, Toutain și-a transformat viața în tragedie. Mă uit la el și nu-mi vine să cred că-l am în față pe cutezătorul erou ale cărui aventuri au făcut să tresară, înainte de război, inimile a milioane de spectatori. După cum nu pot uita nici convorbirea pe care am avut-o cu Claude Carlisse, alt nume care nu spune nimic spectatorilor, dar care în cercurile cinematografice e cunoscut ca antrenor al cascadorilor francezi, cei mai buni din Europa. După părerea lui, Roland s-a jucat cu viața lui ca un copil cu o minge găurită.

— Un cascador are multe asemănări cu un boxer profesionist — mi-a

spus Carlisse. Atît pentru unul cit și pentru celălalt este important să se oprească și să renunțe la timp la meseria pe care o practică. Amîndoi se află pe culmile gloriei și cîștigă mult numai foarte puțin timp. Pentru boxer e de ajuns o clipă de neatenție, în care să-și slăbească garda, ca totul să se termine. Și la fel se întîmplă și cu cascadorul. Roland a fost mai bun, mai priceput decît noi. Producătorii se dădeau în vînt după el. La prima chemare, el se zvirla de pe o scară, zbura ca o torță dintr-un automobil în flăcări. Se grăbea, accepta să turneze simultan în cîteva filme. Dar în felul

Legat fedeleș, prizonierul atîrnă de elicopter cu capul în jos. Cascadorul care interpretează rolul în locul actorului trebuie să se dezlege în mai puțin de două minute

acesta și-a pierdut somnul. A continuat totuși să lucreze în acest ritm, care s-a soldat cu un dezechilibru nervos.

— Nu credeți că vina nu este numai a cascadorilor? l-am întrebat. Căci cererea continuă să fie mai mare decît oferta.

— Într-adevăr, producătorii ne presează tot mai mult, împingîndu-ne la risc, plătînd tot mai bine numerele periculoase... Încît îți trebuie multă voință ca să refuzi”.

Pînă la urmă, sistemul nervos sollicitat fără oprire și din ce în ce mai puternic nu mai rezistă. De aceea „întîmplarea” se produce, de obicei, atunci cînd numărul pe care îl are de executat nu i se pare deloc dificil cascadorului. Sau în cursul reluării repetate a unui truc. Succesul adoarme vi-

gilența. Celebrul acrobat aerian Paul Manz de la Hollywood, care putea să aterizeze pe o „batistă”, printre stînci, s-a prăbușit într-un deșert (!), unde avionul lui a capotat pe nisip. Un alt american, acrobatul Bill Williams, care sărise de sute de ori de pe acoperișul diligențelor pe un cal în galop și invers, a murit în timpul unor filmări călărind un catîr pe o potecă strîmtă de munte din New Mexico.

Nu e de mirare, dar, că cu rare excepții, societățile de asigurare refuză să asigure viața cascadorilor. De aceea, la Hollywood aceștia au înființat o societate proprie: „Independent Life Insurance”.

— Ca să practici meseria mea, spune Delamare, nu trebuie să fii viteaz. Repet: secretul meseriei de cascador, cheia succesului ei, dacă vreți, este modestia. Cei care nu înțeleg asta trebuie să lasă din arenă înainte de a fi prea tirziu. Trebuie să înăbușim în noi insprăția. Căci mult mai important este antrenamentul minuțios, metodic. Dacă vreți, eu sînt un birocrat al riscului. Cele două accidente grave pe care le-am avut pînă acum s-au produs din cauza neglijenței.

Delamare a avut primul accident în cursul turnării în Franța a unei pelicule americane, în care îl dubla pe Glenn Ford. Era un film istoric. Gilles inventase și regizase o cădere de mare efect de pe un zid de fortăreață; după un zbor liber de șapte-opt metri intra cu spatele prin acoperișul de țiglă al unei magazii. Acoperișul era, evident, fals: țigla se sprijinea pe cîteva rînduri de frînghie. Magazia era umplută pînă sus cu cutii de carton. Contrar obiceiului lui, de astă dată Delamare nu mai controlase totul amănunțit înainte de filmare, ci se mulțumise să arunce numai o privire în treacăt. Rezultatul? Un muncitor, căruia i se păruse că țigla nu se sprijinea destul de bine pe suportul ei, bătuse dedesubt o grindă de lemn.

Cînd Delamare și-a revenit în fire, medicul i-a spus că avusese pur și simplu noroc, pentru că de fapt ar fi trebuit să se facă praf.

A doua oară, cascadorul s-a jucat literalmente cu focul. Filmările aveau loc în Africa. Secvența lui Delamare trebuia să se desfășoare astfel: un autocamion, la volanul căruia se afla cascadorul, era cuprins de flăcări; mașina își pierdea direcția și intra într-un copac, iar șoferul sărea afară cu hainele în flăcări. Așa cum stabilise în prealabil, Gilles urma apoi să se arunce, evident în afara cadrului, pe un strat de iarbă udat din belșug cu apă, spre a stinge astfel flăcările. Spre a evita o surpriză neplăcută, Delamare se îngrijise personal ca asistentul lui să toarne canistra cu apă exact pe locul unde urma ca el să se arunce. În sfîrșit au început filmările. Autocamionul a luat foc, a descris cîteva zig-zag-uri, după care a intrat în copac. Delamare, cu hainele cuprinse de flăcări, a sărit din mașină și s-a rostogolit pe iarbă. Dar, vai, totul în jur a început să ardă. Asistentul greșise canistra și turnase pe iarbă benzină în loc de apă.

Cuprins de vîlvătăi, Delamare a rupt-o la fugă, dar cîmpia ardea în calea lui. Din fericire, în cele din urmă a izbutit totuși să stingă focul care-i ardea îmbrăcămîntea și să beneficieze de asistență medicală.

Un Soldat necunoscut al ecranului

De obicei, cascadorul rămîne în afara cadrului. El n-are nume. Este Soldatul necunoscut al ecranului. Numai moartea îl scoate pentru scurtă vreme din anonim. De obicei, ultima clipă din viața cascadorului e fixată pe peliculă, de unde trece apoi în reviste. Iar cititorii își spun nedumeriți: „Vasăzică așa arăta”. Și cu asta basta.

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj,
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

Dar Gilles Delamare a însemnat și în acest sens o excepție. Numele lui e bine cunoscut în tot Occidentul. Mult timp el a fost pentru spectatori simbolul Bărbatului care îmblînzea Primejdia. Personalitatea lui l-a inspirat pe regizorul Claude Lelouch în filmul „Un bărbat și o femeie”.

Talentul nativ al lui Delamare s-a vădit în îndeletniciri atît de deosebite ca: parașutist, alergător la curse automobilistice, ziarist, fotoreporter. Dar în toate și-a spus cuvîntul și profesiunea lui de cascador. Da, pînă și în ziaristică!

În ianuarie 1961, agențiile de presă din întreaga lume au anunțat că, cu puțin timp înainte, căpitanul portughez Galvao și cîțiva prieteni de ai lui capturaseră nava de parageri „Santa Maria” în semn de protest împotriva dictaturii lui Salazar. Apoi „Santa Maria” a tăcut. Nimeni nu știa încotro se îndrepta.

Interviuearea lui Galvao la bordul vasului era o idee care putea fi pusă în practică numai de Delamare. Care, cum a aflat vestea, a și început într-adevăr să se pregătească de aplicarea ei. El era convins că nava avea să se îndrepte spre Brazilia, care avea atunci un guvern liberal. Drept care a plecat și el într-acolo. Cînd a ajuns la Recife, s-a dus la poșta din localitate spre a da un telefon la Paris și, mai mult în glumă, a întrebat dacă n-ar putea expediția cumva și o radiogramă pentru un vas care naviga în Atlantic.

— Bineînțeles, d-le, i-a răspuns funcționarul. Aveți coordonatele vasului?

— Nu.

— Dar știți măcar cum se numește?

— „Santa-Maria”.

Fără să se arate uimit, bătrînului funcționar a cercetat niște hirtii și a răspuns:

— Da, am lungimea de undă pe care transmite. Vă rog, luați o hirtie și scrieți textul. Îl transmit imediat.

Fără să-i vină încă a crede, Delamare a scris textul unei telegrame adresate căpitanului Galvao prin care îl ruga să-i acorde un interviu. Cum avea să ajungă la el? Cu parașuta.

La ora 3 noaptea a fost trezit de o bătaie în ușă:

— Aveți o telegramă de pe „Santa Maria”, i s-a spus.

Galvao era de acord să-l primească pe ziarist în largul oceanului. „Cînd vă lansați, semnalizați!... Miine, la ora fixată, vom avea următoarele coordonate...” preciza căpitanul. Mai întîi, lui Gilles nu i-a venit să-și creadă ochilor. Toată lumea îl căuta pe Galvao, iar acesta îl invita pe el, Delamare, la bordul vasului său.

După multe repetiții a izbutit într-adevăr să ajungă pe navă și să imprime declarația căpitanului. În plus, l-a rugat pe acesta să-i vorbească despre situația din Portugalia (fapt pentru care autoritățile salazariste i-au interzis apoi lui Delamare accesul în această țară). Cînd „Santa Maria” a ancorat într-un port brazilian, „ziaristul zburător” a fugit spre primul aeroport spre a duce în Franța reportajul și fotografiile. A fost într-adevăr o reușită senzațională.

Pentru a doua oară Delamare a devenit celebru după faimoasele curse Paris-Londra. Originalul concurs era organizat cu prilejul aniversării zborului lui Blériot peste Canalul Mîncii. Startul era în piața de lîngă Arcul de Triumf din Paris și lîngă Arcul de Marmură din Londra. Concurenții puteau folosi orice mijloc de transport, dar avionul era admis numai deasupra Canalului Mîncii. Pe teritoriile Angliei și Franței, participanții trebuiau să circule în condiții de raliu, cu alte cu-

M. Belenki

(Continuare în pag. 11-a)

VII, '71

La finişul Festivalului

După un maraton de două săptămâni, luni, 2 august, Festivalul internațional al filmului de la Moscova a ajuns la finiş.

Timp de paisprezece zile, capitala noastră a stat sub semnul marii competiții cinematografice. Cunoscuta actriță Tatiana Samoilova remarcă pe bună dreptate că actuala ediție s-a deosebit de cele care au precedat-o. A șaptea la număr, dar la fel de tinăra, de viguroasă, ea ne-a dat și mai multe temeuri să putem vorbi de tradiții, de particularități, de acel „ceva” numai al Festivalului nostru.

Amatorii de film nu se pot plînge de lipsa de festivaluri. În fiecare an au loc câteva, dar dintre ele al nostru este singurul care aparține tuturor și fiecăruia și nu numai unei elite. În sălile lui de vizionare vin oameni obișnuiți, oameni de diferite profesii, dar uniți prin interesul față de film. Iar în sălile lui de lucru se întrunesc artiști sosiți din întreaga lume ca să discute despre problemele vremii și ale artei lor.

Festivalul recent încheiat a dovedit încă o dată că pe ecranele lui nu-și găsec loc produse inferioare, false, nocive. Cuvîntul juriului este ascultat de întreaga lume progresistă. Fiindcă deviza Festivalului: „Pentru umanismul artei cinematografice, pentru pace și prietenie între popoare!” răspunde unor nevoi acute ale umanității. Viața cere acum mai mult ca niciodată să se cultive tot ce-i bun și frumos în om, să se respecte cu sfințenie înaltele principii umaniste. Iar țelul suprem al artei este de a contribui la rezolvarea celor mai arzătoare probleme vitale. Filmul

Actorul lituanian Donatas Banionis în rol de gazdă

mele prezentate la Festival s-au înscris toate în această perspectivă progresistă, cele mai bune fiind răsplătite cu premii. Dintre acestea, „Mărturisirea unui comisar de poliție făcută procurorului republicii” (Italia), „Trăiesc azi, am să mor mâine” (Japonia) și „Pasărea albă cu o pată neagră” (U.R.S.S.) au cucerit medalia de aur.

După cum s-a mai anunțat în presă, filmul românesc „Mihai Viteazul” — distins de UNIA TEC cu premiul pentru calitatea tehnică excepțională a peliculei — s-a bucurat de un frumos succes. Realizatorii lui prezenți la Moscova:

arta
ca arta arta a.
arta arta arta a.
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta

regizorul Sergiu Nicolaescu, actorii Amza Pelea, Ioana Bulcă, Irina Gârdescu au fost permanent înconjuțați de atenția colegilor și a publicului.

Așteptăm cu plăcere o nouă întâlnire cu filmul românesc la următoarea ediție a Festivalului.

D. Nikolaev

Moscova, august

Fără auzinte

INTERVIU

Lauda „omului mic”

Noul film al lui Raj Kapoor se numește „Sint clown”. Artistul indian a lucrat la el cinci ani și îl consideră opera vieții sale.

Este povestea unui om care a vrut neapărat să devină clown și a devenit, în pofida tuturor greutăților. În fața spectatorilor se deapănă întreaga viață (care în film durează patru ore) a clownului, pe care îl cheamă tot Raj. Și intrucit biografia lui începe cu copilăria, a fost nevoie de doi interpreți. Primul, adolescentul, este Rishi Kapoor, celălalt Raj Kapoor. Adică tatăl și fiul.

— Pentru mine este o variantă a aceluiași personaj al vagabondului, a „omului mic” care își iubește fierbinte semenii.

Filmul se compune din trei nuvele. Prima este închinată adolescenței lui Raj, un băiețandru stingaci, elev la o școală de misionari, care adoră circul și visează să devină clown. Jocul lui Rishi Kapoor în această parte introductivă este una din marile reușite ale filmului. Celelalte două nuvele îl urmăresc pe Raj, care a izbutit să devină clown și asistă întâmplător la spectacolele unei trupe sovietice de circ, în turneu în India, găsind acolo dragostea și împlinirea artistică. E rindul lui Raj Kapoor să-și etaleze calitățile actoricești. Partenera lui este Xenia Riabinkina, balerină la Teatrul Mare din Moscova, iar rolurile artiștilor sovietici de circ sînt interpretate chiar de artiști sovietici de circ.

— Întreaga existență a lui Raj a fost o luptă. El a primit lovituri din toate părțile, dar în loc să-l înrăiască, ele l-au făcut să înțeleagă durerea altuia, să fie generos. În viață ca și în arenă idealul lui e de a prelua suferințele altora și a le dăruie în schimb bucurie, chiar cînd inima îi plînge.

— Într-un interviu mai vechi, acordat tot revistei „Sovetski ekran”, vorbești de o anumită preferință a publicului indian pentru melodramă, pe care o acceptă fără selecție. S-a schimbat ceva de atunci?

— S-au produs schimbări în stilul de joc al actorilor și în regie. Filmele noastre sînt acum mai curățate de melodramatism și mai scurte. De la un timp în creația regizorilor noștri au apărut trăsături care ne îndreptăesc să vorbim de o manieră realistă. Dar toate acestea nu influențează încă serios producția de filme la scară națională.

— Cum se explică faptul că India produce un număr așa de mare de filme?

— Mulți se miră de asta. Într-adevăr, studiourile din Calcutta, Bombay și Madras produc peste trei sute de filme pe an. Faptul se explică nu numai prin mărimea populației, cît mai ales prin împrejurarea că această populație este încă în mare măsură analfabetă, și nu are posibilitatea de a se împărtași din alte forme de artă, de informație și de divertisment. Pentru oamenii săraci cinematograful este singura alinare, singura evadare în altă lume.

— Ce raport există între cantitatea de filme și calitatea lor?

— Dacă numărul filmelor este imens, nu același lucru se poate spune și despre calitatea lor.

Operele de înaltă ținută artistică, cu adevărat realiste sînt, din păcate, încă o raritate. Spectatorii indieni abia încep să prindă gustul artei care ridică serioase probleme de viață, al artei novatoare și în formă. Businessmenii profită de această evoluție lentă a gustului, făcînd filme slabe, dar cu rețetă sigură de succes. Conținutul lasă de dorit, uneori chiar și tehnica filmărilor, însă totul dispare sub strălucirea numelui vedetelor, a muzicii și a dansului, care atrag publicul. Evident, pentru un artist recunoașterea publicului este mare lucru, este răsplata supremă. Asta presupune însă și că artistul trebuie să fie conștient de răspunderea lui față de popor, că are datoria de a-l familiariza cu arta adevărată.

În creația mea am căutat să exprim sentimente nobile, să condamn viciul, să exalt „omul mic”. Toate personajele mele, începînd cu vagabondul, se răzvrătesc împotriva tarelor societății burgheze, împotriva oricăror forme care sufocă personalitatea umană, împotriva a tot ce-l împiedică să trăiască pe „omul mic”.

Nu eu am inventat acest personaj. El poate fi recunoscut cu ușurință printre indienii de rînd. La noi, oamenii se împart în cei care au tot și cei care n-au nimic. În ce mă privește, eu îmi închin întreaga operă acestora din urmă, vorbesc despre starea lor de spirit, despre sentimentele și speranțele lor.

A. Lipkov

REFLECTOR

● În arhiva britanică de filme documentare a fost descoperit un valoros document realizat la Londra de un grup de cinești polonezi în timpul celui de al doilea război mondial. Filmul se numește „Poveste despre un oraș” și este o suită de imagini documentare despre viața în Varșovia ocupată de hitleriști. Un grup ilegal de cinești fixa sistematic pe peliculă fapte din activitatea participanților la Rezistența poloneză, precum și atrocitățile săvîrșite de ocupanți, și transmitea apoi materialul filmat în Anglia.

● Celebrul roman al lui Thomas Mann „Muntele vrăjii”, va fi ecranizat de regizorul vest-german Peter Zadek.

● Sarita Montiel este vedeta unui nou film al lui Juan Antonio Bardem.

● În legătură cu noul său film „Vagabonzi noștri”, cunoscutul actor american Marlon Brando a publicat un articol în care face o adevărată profesiune de credință. Povestea vagabondului pornit să facă numai bine tuturor oamenilor întîlniți în cale pare să fie filmul „revoluționar” la care Brando visează de mult. El subliniază că nu crede că „revoluția în filmul artistic poate veni de la oratorii flecari sau de la noile companii cinematografice. Ea poate începe numai cu actorii”.

PRIM PLAN

Irina a traversat piața

Irina Bogaciova, solistă a Teatrului de operă și balet „Kirov” din Leningrad, este mezzo-soprană. Repertoriul ei cuprinde roluri ca: Amneris, Carmen, Liubașă, Azucena, Marfa, prințesa Eboli... Toate femei puternice, voluntare, cu suflet pătimaș și temperament vulcanic.

Dar cîntăreața? Are ea tăria de caracter a eroinelor ei?

În 1967, Irina Bogaciova era unul din cei trezeci și șapte de concurenți prezentați la Concursul internațional de la Rio de Janeiro.

Capitala braziliană l-a primit cu caniculă (+ 35°) și o umezeală cumplită. Nu trebuie să fii cîntăreț profesionist ca să înțelegi cît e de greu să cînti în asemenea condiții. Pe deasupra, capriciile tragerii la sorți au vrut ca Irina Bogaciova să deschidă competiția. Era o grea încercare pentru tinăra artistă! Dar după primul tur, în care concurența a acumulat o bogată zestre de puncte, a urmat al doilea, apoi al treilea și ultimul, cînd publicul a aplaudat-o în picioare.

După concurs, laureatele i s-a propus un atrăgător turneu prin cîteva orașe ale continentului sud-american. Dar ea a refuzat și s-a întors acasă. Avea un motiv puternic: după două luni a născut o fetiță.

Așadar, tărie, voință curaj și nu numai atît. Ci și dăruire, pasiune pentru artă.

Cînd avea 18 ani, Irina s-a prezentat la Conservatorul din Leningrad și a rugat să fie audiată. Conservatorul nu primește decît candidați care au trecut printr-o școală de muzică, care au deci o pregătire corespunzătoare. Irina n-o avea. Dar ea credea fierbinte în vocația ei de cîntăreață. Și fiindcă credea, a reușit. A convins comisia să o audteze. Restul l-au făcut muzicalitatea innăscută, temperamentul și, bineînțeles, vocea ei puternică, plină, frumoasă.

Așa a devenit Irina Bogaciova studentă la Conservatorul din Leningrad.

Pentru a ajunge de la Conservator la Teatrul de operă și balet „Kirov”, pietonul trebuie numai să traverseze Piața Teatrului, și nu prin partea cea mai lată. Dar cît de lung, uneori chiar imposibil, este drumul acesta pentru un viitor cîntăreț. Irina l-a parcurs ușor: a fost angajată la Operă cînd era încă studentă.

Un cîntăreț își pregătește repertoriul de bază încă din anii studenției. Dar cum pe lume continuă să se mai scrie opere, rolurilor clasice le vine uneori rindul mai tirziu.

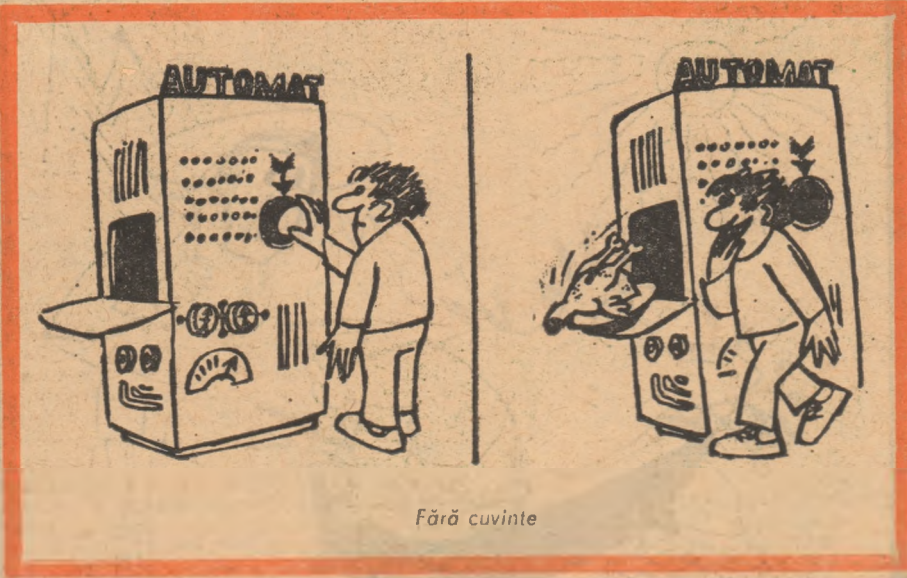
Irina Bogaciova, de exemplu, a debutat în opera lui Vano Muradeli „Octombrie”. După care au urmat încă două roluri moderne: Femeia-Comisar din „Tragedia optimistă” și Axinia din „Donul liniștit”. Succesul ei a început cu aceste personaje „cap de serie”. Apoi a venit încercarea „clasică”, pe care a trecut-o cu brio. Apoi concursuri și turnee în străinătate, specializarea în Italia, la „Scala” din Milano.

Dar totul a fost pregătit într-un perimetru de numai cîțiva metri.

Irina Bogaciova față cu publicul, într-un recital

tehnica
tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica

Fără cuvinte

palele schimburi minerale : ajungând în zona stării critice, apa extrage din roci componentele solubile, iar vaporii supracritici care se ridică din adâncuri aduc cu ei compuși volatili cu temperaturi înalte. Dr. Stepan Grigoriev socotește că acești vaporii transportă compuși volatili ai siliciului care se dizolvă foarte greu în apă. O dată cu răciria vaporilor, ei precipită formind „scheletul” de bază al rocilor. Compușii altor elemente, ai celor alcaline de pildă, se dizolvă mai ușor în apă și de aceea, transformându-se din vaporii

S. Grigoriev explică astfel caracterul peren al continentelor. Infiltrându-se în învelișul de drenare, apele spală o parte din substanța continentală. Ușurate, continentele se ridică la suprafață și numaidecât se ridică și mantaua. Dar apele care se infiltrează în sus nu sînt numai distrugătoare, ci joacă și un rol de constructori ai continentelor. Răcind rocile mantalei ele le transformă treptat în substanță continentală.

Ideea lui S. Grigoriev se află totuși numai într-un stadiu de gestație. Ea urmează să fie adîncită și completată. Dar de pe acum se poate spune că ea va contribui la lămurirea multor probleme ridicate de formarea și evoluția scoarței terestre.

Acoperite de o vegetație bogată, Imensele cimpii erau un excelent loc de pășunat pentru mamuți. Dar în perioadele de topiri intense ale zăpezii și gheții ele deveneau și o adevărată capcană pentru animale, întrucît numeroasele cursuri de apă lăseau din albi, se revărsau în cimpie și izolau animalele. Turme imense de mamuți își aflau astfel o moarte tragică ; trupurile enormele animale erau duse de ape și depuse pe terenuri mai joase, unde erau apoi acoperite de aluviuni.

S-ar putea ca aceste inundații să fi coincis cu o creștere a nivelului oceanului mondial.

GEOFIZICĂ

Apa a format scoarța?

Apa este, se știe, prezentă pretutindeni. Dar, la mari adîncimi, există totuși un hotar unde dominația ei ia sfîrșit. Rocile sînt acolo încinse pînă la 374 grade Celsius. La această temperatură și la presiunea de 228 atmosfere apa capătă o însușire care, așa cum vom vedea mai jos, vine să confirme o ipoteză recent formulată de dr. Stepan Grigoriev despre originea și evoluția scoarței terestre. Așadar, la plus 374 de grade apa se transformă în vaporii supracritici care au tendința de a umple toate „fisurile” pe care le întîlnesc în cale, dar, firește, le „preferă” pe acelea unde presiunea este în scădere. Și pentru că presiunea crește o dată cu adîncimea, vaporii supracritici revin mereu la locul formării lor, iar uneori urcă chiar mai sus. Unde, fiind mai „răcoare”, devin din nou apă.

Cele de mai sus rezumă principalele etape ale circulației elementului lichid: apă — apă în stare critică — vaporii supracritici — apă. Trecînd prin aceste faze, apa antrenează și amestecă un mare număr de substanțe. Se poate afirma chiar că la mari adîncimi nu există apă pură, ci numai soluții. Iar temperaturile critice ale acestora depind de natura și concentrația substanțelor dizolvate în soluții. Se crede că transformările prin care trec soluțiile în diferite etape se desfășoară într-o zonă cu roci încinse pînă la temperaturi variînd între 374 și 450 de grade Celsius. Aceste temperaturi par să determine limitele inferioară și superioară de existență a apei în stare critică. Autorul ipotezei a numit straturile de rocă încinsă înveliș de drenare al Pămîntului.

Invelișul de drenare „trăiește și acționează” conform unor legi fizico-chimice complexe. Evaporîndu-se la limita inferioară a învelișului, apa lasă acolo o sumedenie de substanțe dizolvate care cimentează, se pare, rocile. S-ar putea ca așa să ia naștere zona în care seismologii constată o modificare bruscă a vitezei de înaintare a undelor. S. Grigoriev socotește că această zonă, cunoscută de mult sub numele de suprafața Mohorovičić, marchează locul unde se petrec transformările amănunțite. Apa aflată mai sus de această limită capătă însușirile lichidelor, iar cea aflată mai jos se transformă în vaporii supracritici. Între hotarele învelișului de drenare se petrec deci princi-

Cercelînd structura scoarței Foto : V. Koșevoi

in apă, ei participă la procesele de migrare ulterioare. Dată fiind particularitatea fizico-chimică a vaporilor supracritici, acțiunea reciprocă a învelișului de drenare și manta are un caracter selectiv.

Presiunea din învelișul de drenare ia naștere datorită presiunii pe care o exercită coloana de lichid care umple fisurile și rupturile de rocă. Sub continente ea este, se știe, mai mare decît sub ocean. De aceea, soluțiile de săruri minerale din pămînt curg de sub uscat sub ocean. Acest flux continuu de soluții fierbinți duce la răcirea scoarței uscatului și la încălzirea fundului oceanic. Din care cauză hotarul stării critice a apei coboară sensibil sub continent și urcă sub ocean. În același timp, se deplasează și hotarul mantalei, lucru ușor de înțeles dacă știm că partea solidă a continentelor este mult mai groasă decît sub oceanul mondial. Grosimea continentelor este, în medie, de circa 37 kilometri, iar a uscatului de sub ocean de numai circa 7 kilometri.

Ipoteza lui Stepan Grigoriev atribuie astfel învelișului de drenare un rol esențial în evoluția scoarței terestre. În același timp, multe probleme încă nerozolvate referitoare la formarea suprafeței terestre capătă un răspuns neașteptat și, totodată, original. Specialiștii în materie sînt, de pildă, intrigați de multă vreme de așa-numitul caracter peren al continentelor. Se știe doar că de miliarde de ani apele mușcă neconținut din suprafața restrînsă. Ritmul de eroziune este atît de rapid, încît în zece milioane de ani toate continentele și insulele ar fi trebuit să dispară în ocean. Și totuși, relieful uscatului continuă să-și mențină vechea structură.

FIZICĂ

Mezofazele materiei deschid drumul către televizorul plat

Plasma, a patra stare a materiei a fost pusă în evidență încă în secolul trecut. Ea nu privește, de altfel, decît unele substanțe. Încălzită, o asemenea substanță devine din solidă păstoasă după care, încălzită mai departe, evident la o temperatură superioară, devine lichidă. Între aceste două valori corpul nu este nici solid, nici lichid, ci se află în starea de cristal lichid. Această mezofază i-a interesat foarte mult pe cercetători, întrucît caracteristicile fizice ale corpului îl înrudesc cu două stări, solidă și lichidă : solidă dat fiind că, în straturi subțiri, el are proprietățile optice ale cristalelor, lichidă deoarece curge ca uleiul. Dar și proprietățile optice sînt atît de ciudate, de interesante, încît, numeroase laboratoare din lume studiază fenomenul, la

Studiul cristalelor, o preocupare permanentă pentru cercetători

care se crede că se va putea apela în vederea controlului rapid al temperaturii sau pentru realizarea unor dispozitive de vizualizare comandate de semnale electrice. Aceste proprietăți optice variază, însă, de la un tip de substanță la altul, încît

mai întîi au trebuit să fie separate cele trei clase de corpuri organice susceptibile de a trece prin starea mezomorfă. Prima clasă este aceea a cristalelor smectice (de la grecescul smegma : săpun) care, ca orice cristal lichid, sînt alcătuite din molecule alungite extrem de mici, dispuse vertical una lîngă alta ca sticlele într-o ladă și apoi rînduite în straturi succesive oarecum asemănătoare lăzilor de sticle vrăfuite. Straturile pot lunea liber în plan orizontal, fără să adere între ele. A doua clasă este clasa cristalelor colesterice și cuprinde un mare număr de substanțe organice derivate din colesterol. De astă dată însuși moleculele sînt amplasate orizontal, în planuri paralele, ca foile unei cărți în direcția textului. Dar, de la un strat la altul, direcția lor se schimbă ca literele unei cărți cu foile legate la întîmplare. Dar hazardul este totuși foarte riguros ordonat, fiecare strat avînd un unghi constant în raport cu precedentul. Din această cauză structura posedă o forță rotatorie considerabilă care se traduce printr-o difuzie optică foarte selectivă și sensibilă la temperatură, încît produsul apare colorat, culoarea varînd o dată cu temperatura. În fine, ultima categorie este aceea a cristalelor lichide de tip nematic (de la grecescul nema : fir) asemănătoare cu niște fire afundate într-un lichid, și avînd o structură moleculară relativ liberă. Această categorie are o însușire remarcabilă : cîmpul electric determină o orientare diversă a moleculelor în funcție de natura corpului, care produce o reflexie difuză și neselectivă a luminii legată de trecerea curentului și care, în practică, se traduce printr-un aspect lăptos.

Cristalele lichide pot avea aplicații extrem de diverse : vizualizarea fenomenelor electrice, vizualizarea cu memorie, formarea imaginilor termice, conversiunea imaginilor, ecranul plat pentru televiziune, modularea luminii, proiecția pe ecran mare etc. În această ordine de idei, cel mai interesant cristal este cel de tip colesteric.

Cînd o lumină albă obișnuită este dirijată asupra unui material colesteric, ea se separă în două componente. Una, al cărui vector electric se rotește în sens pozitiv, iar alta în sens negativ. În felul acesta o componentă traversează lichidul, în timp ce cealaltă este selectiv reflectată într-o gamă de lungimi de undă scurtă. Tocmai această proprietate dă fazei colesterice culoarea care o caracterizează atunci cînd este luminată în alb și examinată după reflecție. În plus, lungimea de undă la care se produce reflecția selectivă variază o dată cu temperatura, micșorîndu-se o dată cu creșterea acesteia. Cu alte cuvinte, urcă spre albastru pentru părțile calde ale unui obiect, și scade spre roșu pentru zonele reci. Evantaiul acestui impresionant curcubeu este descris într-un interval de temperatură foarte strîmt : 2—3 grade numai, pentru a trece de la ultraviolet la infraroșu. Dar, ceea ce este mai important din punct de vedere termografic, este faptul că la o anumită temperatură un material are întotdeauna aceeași culoare, ceea ce permite utilizarea cristalelor lichide în vederea determinării cu precizie a temperaturii obiectelor. Cele mai importante aplicații actuale sînt de aceea pentru moment radiometria și testele nedestructive. E vorba de o metodă care, printr-un examen rapid, permite localizarea defectelor unei piese sau unui circuit și care oferă instantaneu o hartă termică

punînd în evidență punctele anormal de calde, defectele de izolare etc. Studiarea acestor ciudate substanțe este în plină desfășurare. Și nu încapă îndoială că noi aplicații vor veni curînd să se adauge unui domeniu extrem de important : anume informarea vizuală.

Poșta medicului

Z.G. — București : Acneea cheloidiană, dermatoză cu etiopatogenie încă neprecizată, atingând aproape exclusiv sexul masculin, se manifestă printr-o erupție de pustule dispuse în bandă orizontală, pe ceafă, la limita cu zona păroasă a pielii capului. Vindecarea erupției se soldează cu mici cicatrice roșii, proeminente, de aspect cheloidian. Ca tratament general vă recomandăm antibiotice pe bază de antibiogramă (Penicilină G, Eritromicină, Tetracilină etc.), imunoterapie cu vaccin antistafilococic, eventual în asociere cu anatoxină stafilococică, în doze progresiv crescînd; corticoterapie în doze medii cu Prednison 30 mg/zi, în cure de 15 zile, repetate după pauze de 15 zile; Hialuronidază (Tilase, Hyason), cite o fiolă a 150 u/zi, în serii de 15-20 injecții; vitamina E, o fiolă a 300 mg/zi, în serii de 15 injecții. Local: aplicații cu Synalar N sau Triamcinolon cu Saprozan; infiltrații intralezionale, la 3-7 zile, cu Penicilină G (10 000 u/ml sol) asociată cu Hidrocortizon (1%); ionizări cu Tilase sau cu iodură de potasiu; iradiere cu ultrasunete și eventual crioterapie.

JEAN — București : Nu credem ca semnele descrise să aibă o semnificație patologică. Totuși, vă sfătuim să faceți cure periodice de Folcisteină U, 15 fiole/serie, o fiolă la două zile, cu pauze de 15-20 zile între serii, asociate cu 3 cpr. Meclofenoxat/zi și Fosfobion, o fiolă buvabilă/zi, serii de 15 fiole.

MARIAN L. — Oradea : Secreția despre care ne scrieți nu pare a fi dependentă de fenomenele climacterice, ci seamănă mai degrabă a leucoree sau a tribozonază. Se impune deci de urgență un examen al secreției vaginale și consultarea unui specialist ginecolog.

ȘTEFANA MARIN — Turda : Dată fiind rezistența foliculitei de care suferiți la antibioticele uzuale, poate că ar fi bine — făcînd în prealabil antibiograma — să recurgeți la unele antibiotice „de excepție”, cum sînt Kanamicina, Pristinamicina (Pyostacine), Rifamicina (Rifocina), Revetin, Rovamicina, sau Novobiocina. De asemenea stockvaccin antistafilococic asociat eventual cu autovaccin, la 2 zile, ori — mai bine — ser antistafilococic și gama-globuline. Ca medicație, independent de diabet, faceți insulina în doze mici 5-10 u/zi s.c. ori luați un hipoglicemiant de sinteză, ca Tolbutamid, Meguan sau Cicloral, cite un comprimat după mesele principale. Local: tamponamente cu Fenosept sau apa Dalibour diluată 1/3 cu apă distilată și aplicații de unguent cu Tetracilină sau Saprozan.

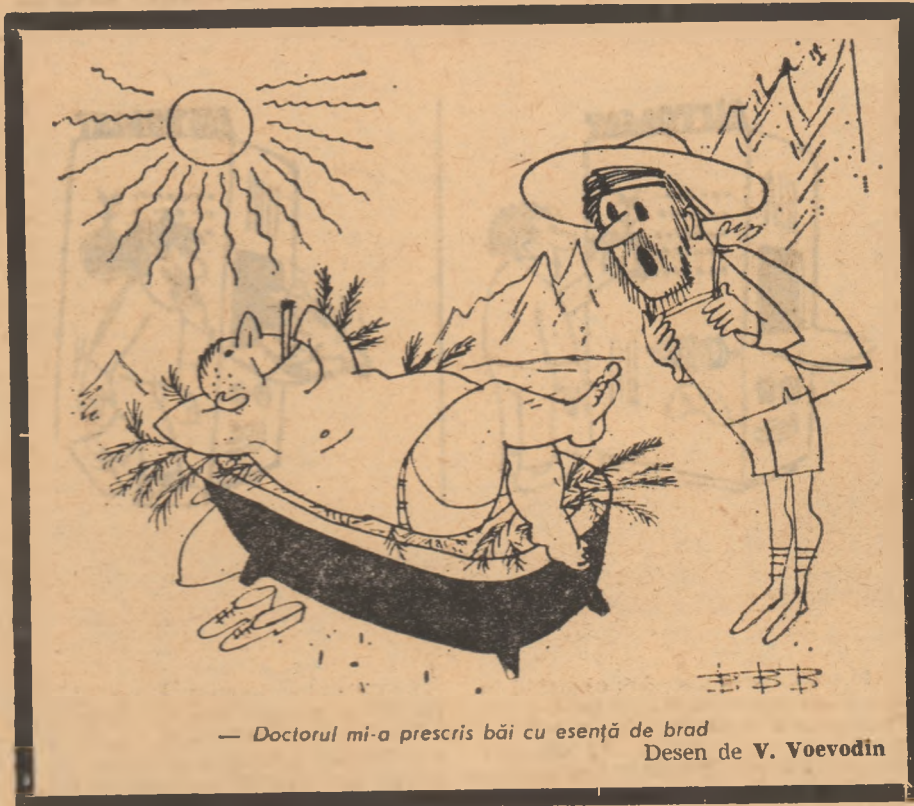
C.V. — Bacău : În cazul cînd un fond de ten adecvat nu poate camufla cicatricele lăsate de acnee, rezultate bune dă numai electrocoagularea punctată sau criocauterizarea făcută de un specialist; de asemenea, aplicațiile de soluție alcoolică de podofilină 25%.

RADU ST. — Cimpina : 1) Leziunile tuberculoase localizate la epididim se propagă destul de rar la testicul, încît tulburările pe care le acuzați nu credem că pot fi puse pe seama afecțiunii. După părerea noastră indicația majoră este epididimectomia, incluzînd extirparea epididimului și a porțiunii terminale a canalului deferent. Numai în cazul cînd întreg organul este invadat s-ar impune castrarea, dar aceasta o hotărăște chirurgul urolog. În cazul unui tratament conservator, schema unei medicații de întreținere prevede asocierea streptomicinei 1 g la 2 zile cu HIN 10 mg/kilocorp/zi și Nizotin 1 g/zi pe o perioadă de cel puțin 4 luni. 2) Ca și asupra conduitei de tratament în afecțiunea primară, utilitatea unui tratament al tulburărilor de erecție poate fi decisă tot de un specialist urolog; căruia vă sfătuim să vă adresați.

S. DAN — Turnu-Severin : Vă înțelegem frământările și tribulațiile specifice tinereții, dar o rezolvare optimă impune temeritate în locul visărilor melancolice și al timidității. În fond, cu toate aprehensiunile, dificultățile și „problemele” care decurg din actul căsătoriei, acesta este singurul lucru chibzuit și firesc pe care vi-l propunem în situația dv.

C.C. — Craiova : În prostatita cronică, la tratamentul medical urmat, am adăuga băi calde de șezut și ședințe de masaj prostatic efectuate de către un specialist urolog.

IGI — București : 1) Fiind vorba, probabil, de o litiază oxalică, principalul este să beți o cantitate suficientă de lichide (pînă la 2,5 litri pe zi), astfel încît să urinați cel puțin 2 l în 24 ore. În cura de diureză, măsura cea mai eficientă pentru evitarea formării sau creșterii calculilor, în afară de apa simplă, este consumul de ceaiuri de tei, de sunătoare, de cozi de cireșe sau vișine, de mătase de porumb, ca și de sucuri de fructe, compoturi și ape minerale (Olănești izvorul 24 și Călimănești izvorul 27). Seara, înainte de culcare, veți bea 1-2 cești de ceai pentru a evita creșterea concentrației de săruri în urină. 2) Veți elimina din alimentație legumele bogate în acid oxalic, ca spanacul, sfecla roșie, anghinarea, măcrișul, precum și fragii, cacao. Veți limita consumul de alimente bogate în calciu (lapte și derivați de lapte), de sare, de zahăr. 3) Impotriva seboreei și mătretii, urmată de mîncărimi, fricțiuni cu un tampon de vată îmbibat cu următoarea soluție: Rp. Anestezină 3,75 g, ac. salicilic 12 g, t-ra capsici, t-ra chinăe și t-ra cantaridae, cite 30 g, liq. Hoffmann ad. 300 g. De asemenea, spălături bisăptămînale cu Bromocet, ● lingură la 1 litru de apă caldă.

— Doctorul mi-a prescris băi cu esență de brad
Desen de V. Voevodin

ORTOPEDIE

Priviți cum merge copilul dv.!

Priviți cum merge copilul dv. Dacă mersul său este schiopătînd ori legănînd, consultați imediat un medic ortopedist. Faceți însă asta atunci cînd are cel mult 2-3 ani, hai să zicem 4 ani, deci cînd mersul său defectuos, datorat de obicei unor

— Incet, incet...

anomalii congenitale sau dobîndite ale membrului inferior, poate fi corectat, și nu la pubertate sau adolescență, cînd în multe cazuri nu mai e nimic de făcut.

Dacă, după ce face cițiva pași, copilul obosește și se plînge de dureri vii la nivelul gleznei, dureri care iradiază spre gambe, genunchi, șold sau șale, care îi jenează mersul și-i fac imposibilă staționarea îndelungată în picioare, ele sînt provocate de starea de contractură a mușchilor (crampă musculară) avînd drept cauză principală poziția vicioasă a labeli piciorului. Privindu-l atent, îl vedeți schiopătînd, din cauza deformației piciorului, ceea ce îl obligă să se sprijine mai puțin pe acesta. Uratul scării este anevoios, copilul fiind obligat să se sprijine pe partea anterioară a labeli piciorului, în timp ce coborîtul scării este ușurat, deoarece sprijinul se face pe călcii. Din aceleași motive, copilul merge cu virfurile picioarelor depărtate, sprijinindu-se pe călcie și pe marginea externă a piciorului, și evitînd sprijinul pe antepicior.

Nu vi se cere să fiți ortopedist, dar de multe ori, privind cu atenție veți observa prăbușirea bolților internă și anterioară a piciorului, astfel încît marginea internă a acestuia, în mod normal bolțită, vine acum în contact cu solul. Afecțiunea — cunoscută aproape de orice profan — se numește **picior plat** (unii îi

spun chiar pe numele ei german: „Plattfuss”), dar puțini sînt părinții care-i acordă la timp atenția cuvenită pentru a scuti copilul de mari neplăceri și suferințe ulterioare (imposibilitatea de a sta mult timp în picioare, varice etc.).

Și acum să luăm ca exemplu o altă malformație a scheletului, de natură congenitală, descrisă cu amănunte încă de către Hippocrat, dar care uneori scapă observației mamei la naștere. O remarcă părinții, mult mai tîrziu, abia după ce copilul începe să facă primii pași. O primă constatare care se impune este aceea că copilul a început să meargă foarte tîrziu, că pășește anevoie, fie legănîndu-se de pe un picior pe celălalt, fie schiopătînd de-a binelea. Unii se mai și amuză privind acest „mers de rață”.

Este vorba — ușor de bănuț — de o luxație congenitală mono sau bilaterală de șold, afecțiune care se poate datora fie unui traumatism intrauterin, fie unei prezentări vicioase a fătului la naștere (prezentare pelvină), care produce luxația prin tracțiune pe un membru inferior. Nici acest diagnostic nu este prea greu de pus chiar de către un profan, diagnostic pe care apoi îl confirmă radiografia articulației șoldului. Astfel, dacă privim copilul din profil ne atrage atenția scobitura accentuată din regiunea șalelor (lordoza lombară) și abdomenul care bombează. Dacă-l culcăm pe spate, observăm scurtarea membrului inferior de partea bolnavă, limitarea mișcărilor coapsei, poziția în rotație externă a membrului bolnav, precum și asimetria cutelor subfesiere. Alunecarea capului osului femur din cavitatea cotiloidă a osului coapsei, cu care formează articulația șoldului — cauza luxației congenitale — se poate recunoaște și la copii foarte mici, înainte de a începe să pășască. Așezăm copilul pe spate și pe o masă; îndoiindu-i membrele inferioare, cu tălpile sprijinite de planul tare și apropiînd picioarele, în caz de luxație unilaterală, cea mai frecventă de altfel, unul din genunchi se va afla la un nivel inferior față de celălalt.

Diagnosticul pus la timp al acestor afecțiuni ortopedice asigură restabilirea normală a funcționalității membrului inferior, fără operație, numai prin gimnastică medicală și aparatat ortopedic corespunzător. Pentru sănătatea copilului dv, supravegheați-i deci cele mai mici amănunte ale dezvoltării fizice și consultați un medic pediatru sau ortopedist imediat ce observați un defect în ținuta corpului sau în mersul său.

ORIENTĂRI NOI

Linus Pauling și... guturailui

„Un laureat al Premiului Nobel vă învață cum să vă feriți de guturai și cum să vă întăriți sănătatea”. Așa sună reclama făcută unei broșuri cu titlul: „Vitamina C și guturailui”. N-am fi amintit-o, așa cum trecem peste atîtea

esculap
esculap esculap
sulap esculap escula
lap esculap esculap es
sulap esculap esculap
sulap esculap esculap escu
sulap esculap esculap e
sulap esculap esculap e

alte reclame care laudă virtuțile cutărui sau cutărui leac miraculos, dacă autorul broșurii nu s-ar bucura de un binemeritat renume mondial, fiind de două ori laureat al Premiului Nobel, o dată pentru Chimie în 1954, apoi pentru Pace în 1962. Este vorba de ilustrul savant de origine daneză Linus Pauling.

Teza lui Pauling poate fi rezumată astfel: cincizeci-șaiszeci de mg acid ascorbic pe zi pot apăra organismul de scorbut, dar sînt insuficiente pentru a asigura condiții optime de sănătate organismului. Or, ca să ne simțim cu adevărat bine, afirmă dr. Linus Pauling, țînînd seama de alimentația complexă și destul de „solicitată” de astăzi, trebuie să ingerăm zilnic cel puțin 1 g de vitamină C.

Cei care vor aplica această recomandare — ne incredințează tot savantul — vor fi cu mult mai puțin expuși la guturai decît... muritorii de rînd, care trăiesc într-o carență vitaminică latentă. Cînd aceștia din urmă vor contracta însă o răceală, va fi de ajuns să ia zilnic cîteva grame de acid ascorbic (timp de cîteva zile) ca să înlăture orice început de guturai.

Rezumată astfel, teza lui Linus Pauling poate trezi oarecare scepticism deși lucrarea sa, bazată pe un bogat aparat bibliografic, aduce multe argumente convingătoare. În țările industriale, arată astfel autorul, cel mai variat regim alimentar în crudități și sucuri de fructe nu oferă decît cel mult 100-300 mg acid ascorbic pe zi. Or, după calculele chimistului, o gorilă care trăiește în stare de libertate, hrînindu-se cu mari cantități de fructe, rădăcini și verdețuri, absoarbe zilnic 4,5 g de acid ascorbic.

Pe de altă parte se știe că majoritatea mamiferelor, păsărilor și reptilelor pot sintetiza singure acidul ascorbic de care au nevoie. Excepție fac numai cobaii, lilieci, privighetorile și bineînțeles, primatele și... omul. Calculînd care este cantitatea de acid ascorbic pe care o sintetizează zilnic un șoarece, biologii au constatat că ea variază între 26 mg și 58 mg. Dacă am aplica acest standard-șoarece la om, operație, adevărat, nu prea științifică, ar reieși că rația noastră alimentară ar trebui să conțină o cantitate optimă de 1,5-3,5 g. acid ascorbic pe zi.

Vitamina C se bucură, o știm cu toții, de o excelentă reputație, fiind un medicament total lipsit de nocivitate. Astfel, s-a administrat experimental la om doze de acid ascorbic mergînd pînă la 40 g pe zi fără să se observe cel mai mic efect toxic. Linus Pauling îl consideră de altfel „un aliment care nu este mai toxic decît zaharoza și în orice caz mult mai puțin toxic decît clorura de sodiu”. Savantul danez susține însă că dacă acidul ascorbic nu și-a făcut totuși în întregime dovada virtuților sale terapeutice, aceasta se datorește faptului că dozele care se recomandă sînt mult prea mici față de cele necesare organismului. În doze masive, de ordinul citorva grame, dacă nu chiar zeci de grame, în locul zecilor sau sutelor de miligrame cite se prescriu în mod uzual, eficacitatea medicamentului ar fi enorm sporită. Linus Pauling afirmă că administrarea zilnică a 500 mg — 1 g. vitamina C scade considerabil frecvența lombalgiilor pricinuite de așa-zisele discopatii — hernii de disc, spondiloze lombare etc. El subliniază și rezultatele unei testări comparative a medicamentului la subiecți suferind de guturai, efectul acidului ascorbic, administrat în doze masive de 4 g/zi timp de 4 zile consecutiv (după care dozele sînt scăzute treptat), fiind curativ în mod radical în peste 90 la sută din cazuri.

Reușita metodei terapeutice recomandate de Linus Pauling n-a fost încă confirmată. În momentul de față se fac testări controlate menite să verifice cit mai curînd eficacitatea tratamentului abortiv al guturailui prin doze mari de vitamină C.

MALI

Mopti, adică întâlnire...

Mali este în primul rând Nigerul. Căci este o țară care nu poate fi imaginată fără fluviu. Urișa buclă a acestuia formează un puternic zid de apărare împotriva suflului distrugător al celui mai mare deșert din lume: Sahara. Apele Nigerului fertilizează pământul,

Animalele sînt, evident, una din marile avuții ale țării. Dar spre deosebire de alte state africane, în Mali creșterea animalelor este strîns legată de cultivarea pămîntului, țărani utilizîndu-le din ce în ce mai mult ca vite de muncă. Cînd începe însă anotimpul ploios și sa-

Răsună tam-tam-ul

transportă mărfuri și călători și oferă pește din abundență.

Proporțiile fluviului sînt impresionante: albia e atît de lată, încît malul opus abia poate fi deslușit, pierdut undeva în ceață.

Dar marea fluviu evocă și trecutul glorios al țării și poporului ei. Mali a fost odinioară numele unui puternic imperiu medieval din Sudanul occidental. Toți malienii știu acum asta. Și mai vie în amintirea poporului este însă parcă lupta eroică a strămoșilor săi împotriva aservirii coloniale. În orașul San am văzut ruinele palatului lui El-Hadj Umar, conducătorul puternicului stat malian, care a opus cîmpul de luptă împotriva împotrivire. Poporul venerază pe drept cuvînt memoria acestui erou național.

Călătoria noastră prin Mali a început pe o șosea asfaltată care urmează cursul Nigerului spre Ségou, de unde trebuia să plecăm apoi spre Mopti. Pe măsură ce urcam spre nord, arborii din savană se împuținau, ierburile deveneau mai firave. Satele se răreau. (Populația este alcătuită în zdrobitoarea majoritate din țărani — 94 la sută. Dar un sat n-are de obicei mai mult de 300 de locuitori). În schimb, ne ieșeau în cale tot mai multe cirezi de animale. Zebu pășteau iarba uscată de soare. La oarecare depărtare se puteau vedea oi și capre. Fiecare cireadă sau turmă era supravegheată de un păstor, înveșmîntat într-un bubu lung și sprijinindu-se într-un băț.

vana înverzește din nou, animalele sînt adunate în cirezi mari. Crescătorii nomazi din tribul fulbe le mînă în sahel: zonă semideșertă din Sahara. Transumanța e cu atît mai necesară cu cît, o dată cu ploile, se ivește și musca țe-țe, agent transmițător al bolii somnului, cumplitul flagel al Africii. În savana caldă, țe-țe moare. De aceea cirezile sînt duse în sahel.

După cîteva sute de kilometri prin delta interioară, mlăștinoasă, a Nigerului, am ajuns în orașul Mopti așezat pe malul marelui fluviu. Orașul este protejat împotriva revărsărilor prin baraje și diguri a căror construcție a cerut imense eforturi și multe sacrificii. Pe rambleurile lor se înalță Mopti, înconjurat de apele Nigerului și ale râului Bani, ultimul afluent al marelui fluviu pe teritoriul Republicii Mali. Cerul impurpurat de un superb apus de soare sublinia frumusețea edificiilor orașului, între care o celebră moschee.

În limba fulbe Mopti înseamnă „întîlnire”. Într-adevăr, orașul se află la răscrucea drumurilor comerciale unde se întîlnesc aproape toate etniile vecine: fulbe, bambara, boso, somono, dogon, Șeful cancelariei guvernatorului regiunii, care ne-a primit, ne-a spus că țînutul are imense resurse naturale. Pe pășunile care se întînd de-a lungul fluviului pasc mari cirezi de animale. Ogoarele fertilizate de mil dau bogate recolte de orez, mei și alte culturi.

Dar mîndria „Veneției maliene” este peștele. În fiecare an, Mopti livrează pieții interne 100.000 de tone de pește. O parte din această cantitate este prelucrată într-o mică fabrică de conserve construită recent. Dar cei mai mulți pescari îl afumă după metode străvechi: peștele e așezat direct pe pămînt și acoperit cu paie, care sînt apoi aprinse cu grijă.

Două etnii — boso și somono — care locuiesc pe o distanță de 500 de kilometri de-a lungul Nigerului într-o sută de sătulețe, se îndeletnicesc exclusiv cu pescuitul. Unelte lor sînt însă destul de rudimentare. Pirogile sînt scumpe, încît mulți pescari nu posedă astfel de ambarcațiuni. De aceea le închiriază, dar trebuie să dea în schimb proprietății jumătate din ceea ce pescuiesc.

Deși în general veniturile pescarilor sînt mai mari decît acele ale agricultorilor și crescătorilor de animale, numeroasele taxe, impozite, condițiile neechitabile de cumpărare a peștelui de către intermediarii ridică în fața pescarilor multe probleme. Statul îi ajută să se unească în cooperative, să-și cumpere unelte moderne. A fost creat un departament de stat pentru vînzarea peștelui. Dar mai rămîn totuși multe de făcut

pentru îmbunătățirea condiției pescarilor.

De la Mopti, o autoșeniletă, care a făcut 40 de km în patru ore, ne-a transportat pe un dificil drum de munte pînă în inima platoului Badiagara.

Acolo, în sudul buclei desenate de Niger, și-a găsit odinioară refugiu populația nu prea numeroasă a dogonilor. Fugind de incursiunile negustorilor de sclavi și de fanatismul religios al cuceritorilor, dogonii s-au stabilit pe faleză stîncose, dobîndindu-și independența și securitatea. Dar au plătit scump această securitate, pentru că izolarea le-a frînat dezvoltarea socială.

De aceea dogonii continuă să locuiască, ca acum cîteva secole, pe faleză abrupte. În fiecare dimineață coboară însă în vale spre a-și lucra ogoarele, iar seara se întorc la „cuiburile” lor.

Renumele de care se bucură dansatorii dogoni a trecut de mult hotarele țării. Dansurile lor sînt foarte originale, exotice. Se pare că în întreaga Africă nu există ceva similar.

Am ajuns la Sanga, un sat dogon exact la ora cînd tinerii se pregăteau de dans, într-o piață mare înconjurată de baobabi. Erau în total zece. Toți purtau veșminte ușoare, multicolore și măști grele. Și deși erau cu toții băieți între 17 și 20 de ani mimau deopotrivă bărbați și femei, animale și păsări.

Ogobara Dolo, căpetenia satului, care era și conducătorul ansamblului, ne-a spus că fiecare dans are o semnificație precisă. Tocmai începea secerișul, încît am asistat la „dansul fecundității”. Dovadă, statueta așezată pe capul primului dansator și care înfățișa de fapt o femeie, sculptată în lemn de abanos, cu un pintec generos, simbol al fecundității. Prima mască era urmată de altele care reprezentau iepuri de casă, antilope, păsări etc. Fiecare mască era înconronată de brațele larg deschise ale zeului Amma, principala divinitate a populației.

La un semn al conducătorului, tam-tam-urile au prins să cînte și dansatorii s-au lansat într-un ritm îndrăcit. Fiecare din ei se apropia mai întîi de spectatori și executa un solo, sărînd cu agilitate, după care se apleca brusc spre pămînt spre a imita gesturile secerătorilor.

Cînd am plecat din Sanga se lăsase amurgul. Pe drum am întîlnit dogoni care se întorceau de la piață: femeile purtau pe cap coșuri goale, iar bărbații duceau în mîini sulite și săbii care aminteau de acelea ale strămoșilor lor de acum cîteva secole.

N. Merziakov

— Sîmțiți că ațori, sînteți rușii să vă puneți centurile de siguranță!

INDONEZIA

Întîmplări în junglă

Cînd un prieten din Surabaya m-a invitat la o vînătoare de tigri am socotit propunerea numai un bun prilej de a vizita extremitatea estică a insulei Java, unde nu fusesem încă. Pregătirile nu mi-au cerut prea mult timp, dat fiind că nu aveam nici un fel de echipament special. Ultima oară țînusem în mînă o armă de vînătoare înainte cu 20 de ani, cînd aveam șase ani și pînă mă dusese în vizită la bunicul. În timp ce ai mei stăteau la masă, eu am luat de pe perete o armă cu două țevi, care era, nu mai știu de ce, încărcată și, punînd-o la ochi, puțin a lipsit să nu-mi trimit pe lumea cealaltă tatăl și bunicul. Usturătoarea corecție pe care am căpătat-o a trezit în mine un puternic resentiment față de armele de foc și un mare respect pentru natură.

Încît toate pregătirile pentru călătoria le-am lăsat în seama prietenului.

Am pornit la drum înainte de a se lumina de ziuă. După patru ore de mers, în care timp lăsasem în urmă aproape 200 de kilometri, am încercat să fac cunoștință mai îndeaproape cu conținutul termosului și al unui voluminos pachet care-mi făceau cu ochiul.

— Să ajungem mai întîi la Probolingho, mi-a tăiat însă elanul prietenul meu.

N-am încercat să mă împotrivesc, deși în sinea mea imi spuneam că, din cite știam, înainte de vînătoare de obicei cîinii sînt ținuți flămînzi, nu vînătorii. Dar poate că așa se cere la vînătorile de tigri.

În cele din urmă am oprit în fața unui bungalow cu două terase. Eram așteptați. Prietenul meu a pornit pe urmele unui băiat care ne ducea bagajele, iar pe mine m-a rugat să duc mașina în garaj. Am parcat-o, am oprit motorul și am coborît. Deodată am auzit un șuierat care venea dinăuntru.

Crezînd că se spărsese un cauciu, am cercetat anvelopele din spate, apoi cele din față. Dar în clipa următoare am și fost în curte, mulțumită unui fulgerător salt făcut cu spatele înainte. Ori cît am încercat mai tîrziu să repet figura n-am mai izbutit. Probabil că nu mai era cobra regală care, sucindu-și gîtul, se ivise dintr-un ungher al garajului, la vreo doi metri de botul mașinii. Dar și mai surprinzător e că o singură privire aruncată șarpelui fusese de ajuns ca să-mi pună instantaneu în acțiune toți mușchii. Ca să-i opresc din nou, mi-au trebuit cel puțin două minute, după care, în sfîrșit, mi-am redobîndit capacitatea de a acționa rațional. Și atunci mi-am spus că de fapt venisem să vînăm tigri, nu șerpi, drept care l-am strigat pe băiatul care ne ieșise înainte și care cumula funcțiile de grădinar, portar și multe altele.

Marwoto, cum se numea băiatul, a rămas însă foarte calm. A intrat în garaj, a aprins lumina și a început să mîne cobra spre ieșire. Am văzut că se înțelegeau bine, intrucît șarpele nu s-a arătat deloc agresiv și a lunecat repede într-un tufiș.

— Ucide-l, Marwoto! am țipat, ațînîndu-mă prudent la o distanță respectabilă.

— De ce, domnule? Nu face nici un rău dacă nu e zădărit, a urmat dînsul.

Cînd, ceva mai tîrziu, a venit administratorul plantației, evenimentele au prins să se succedă ca într-o peliculă filmată cu acceleratorul. Nici n-am apucat să mă dezmeticesc bine că m-am trezit într-un „Jeep”, cu o armă cu două țevi în mînă, încins cu o cartușieră și cu o ranită grea pe umărul stîng. Prietenul meu avea o alură la fel de războinică. Am pornit la drum însoții de două călăuze.

În timp ce mașina încerca să-și croiască potecă prin hățșuri, hurducîndu-ne prin hîrtoape, amicul meu imi dădea ultimele sfaturi. Cum, însă, eu eram foarte atent la asigurarea integrității mele corporale și anume mă feream să nu-mi sparg dinții de spătarul de metal al scaunului din față sau să nu-mi mușc limba, din sfaturile prietenului am reținut un singur lucru: una din cele două țevi ale armei era încărcată cu alice pentru păsări, iar cealaltă cu gloanțe pentru tigri, pantere, cerbi, porci mistreți și alt vînat mare. După patru kilometri ne-am oprit. Știam că acolo fuseseră văzute urme proaspete de tigr. Urîndu-ne noroc unul altuia, m-am despărțit de prietenul meu, apucînd fiecare altă direcție.

Cum am rămas singuri, călăuza mea, pe nume Tamun, mi-a propus un plan de bătaie pe care-l elaborasem în cele mai mici amănunte. Iată-l în linii mari: n-avea rost să pornim în căutarea de tigri, căci oricum n-aveam nici o garanție că o să găsim. Mai bine să ne îndreptăm spre plantațiile de cacao, unde existau porci mistreți, mari amatori de fructe crude.

Înainte de a-mi da acordul, l-am întrebat totuși cum se face că el, musulman, mîncă carne de porc mistreț.

— Ah, păi să vă explic cum stau lucrurile. Acum noi nu mergem să vînăm porci, ci mistreți, și apoi n-am să-l mîncăm imediat. Mai întîi am să tai carnea în fișii și am s-o pun la uscat, iar după ce o să devină cafenie, o să fie o carne ca oricare alta încît nimeni n-o să poată spune că Tamun a mîncat carne de porc.

Această logică strînsă m-a dat gata. Socotînd dar că rezolvase toate problemele, Tamun m-a pofțit amabil să-l urmez în hățș. Încercînd să fac cît mai puțin zgomot îi imitam exact toate gesturile. Dar tocmai cînd să ieșim din tunelul verde am scos un răcnet de toată frumusețea, pentru că simțisem că o fiară mi se înfipsea în urechea stîngă. Tamun a sărit ca ars și s-a repezit să-mi vină în ajutor. Într-o clipă mi-a eliberat urechea care se prinsese într-un țep în formă de cîrlig, cum erau cu zecile pe crengile unui soi de

I. Felciukov

(Continuare în pag. 11-a)

globe
globe globe
globe globe globe
globe globe globe globe
globe globe globe globe
globe globe globe globe
globe globe globe globe
globe globe globe globe

CASA PRIETENIEI ROMÂNŌ-SOVIETICE

Programul manifestărilor în perioada 6—12 august 1971

Vineri 6 august ora 19 : Ciclul : „Ideologie și morală“. Colocviu : „Conștiința socială și rolul ei în viața societății“. Participă : prof. dr. docent Ion Vintu, membru al Academiei de științe sociale și politice, Romeo Dăscălescu, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului, Gheorghe Berescu, cercetător științific principal la Institutul de filozofie al Academiei. Discuția va fi condusă de **Cornel Piloff**, redactor șef adjunct al ziarului „Munca“. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Simbătă 7 august ora 19. În dezbatere : „Demnitatea literaturii române“. Va vorbi : **Ion Bănuță**, scriitor. Urmează un recital literar la care își vor da concursul actori ai teatrelor din Capitală și un film artistic.

Luni 9 august ora 19 : Discuție la masa rotundă : „Strategie și dezvoltare: managementul în cultura economică“. Participă : prof. univ. dr. M. C. Demetrescu, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice, ing. Nicolae Haneș, expert în Ministerul Muncii, **Ovidiu Nicolescu**, cercetător științific la Institutul de cercetări economice al Academiei de științe sociale și politice. Discuția va fi condusă de **Constantin Cojocaru**, redactor, șef de secție la revista „Viața economică“. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Marți 10 august ora 19 : Rubrica : „La izvoarele științei“. „Fizica nucleară și noile surse de energie“. Va vorbi : **Ioan Udrea**, secretar general al Comitetului de Stat pentru Energie Nucleară. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Miercuri 11 august ora 19 : Ciclul : „Știința în dialog cu societatea“. Discuție la masa rotundă. „Corelația între tehnic-științific și social-economic“. Participă : prof. dr. docent **Radu Voinea**, membru corespondent al Academiei R. S. România, secretar general al Academiei R. S. România, conf. univ. dr. **Dragoș Vaida**. Interviu va fi luat de **ing. N. Udrou** — ziarist. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Joi 12 august ora 19 : Rubrica : „Trepte în geneza istoriei României socialiste“. „Partid, revoluție, socialism“. Va vorbi : prof. univ. dr. **Augustin Deac**, director adjunct al Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C. C. al P.C.R. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Manifestările au loc în grădina de vară a Casei prieteniei româno-sovietice din str. Batiștei nr. 14.

NOUTATE DE SEZON!

ÎN AVANTAJUL
CUMPĂRĂTORILOR!

TÎRGUL DE VARĂ vă oferă noi și substanțiale avantaje la cumpărăturile pe care le veți face în perioada 19.VII—30.VIII.1971, la numeroase articole :

Țesături imprimare din mătase artificială, artificială mixtă și relon de producție internă.

Ciorapi pentru femei : supraelastici, din fire sintetice, cu romburi, tălpici.

Costume de baie : tricotate, din țesături bumbac, tip bumbac și amestec — pentru bărbați, femei și copii.

Compleuri, halate de baie, jachete din bumbac și amestec — pentru toate vârstele.

Cămăși cu mîneacă scurtă sau lungă, fără inserție.

Uniforme școlare

Confecții din bumbac și amestec — pentru toate vârstele ; din lînă și tip lînă — pentru copii.

Confecții din țesături de vară rochii, bluze, capoade — pentru femei, adolescente, fetițe. De asemenea, confecții din mătase producție internă.

Pălării de pai și tip pai.

Sacoșe de pai, tip pai, pvc expandat, folio pvc.

Poșete de pai, tip pai, rafie sintetică, simplă sau combinată cu pvc și expandat.

Genți de voiaj din pvc și expandat.

Pantofi și sandale cu fețe din diferite materiale : piele, textile, simplu sau combinat pvc, plasă relon, pvc superlac, cu talpă bovine sau de cauciuc — încălțăminte pentru bărbați, femei și copii.

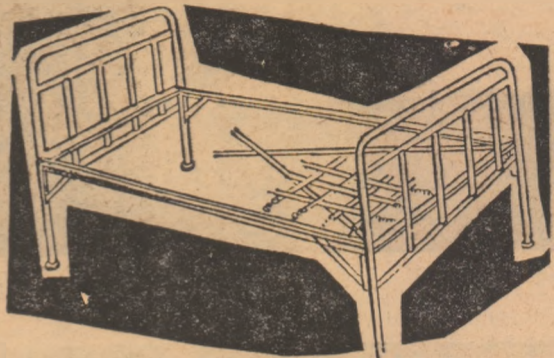
TÎRGUL DE VARĂ vă invită în magazinele de confecții și încălțăminte, oferindu-vă în perioada 19.VII—30.VIII.1971 numeroase articole cu prețuri reduse, avantajoase.

(1842)

I.I.S. „11 IUNIE“
GALATI

Str. M. Kogălniceanu nr. 16

Produce și livrează fără repartitie următoarele produse : găleți zincate, paturi pentru copii, paturi tip spital, internat etc., tâmplărie metalică (uși, ferestre), cazmale, lopeți, greble.

Cind primejdia e calculată

(Urmare din pag. 4-a)

vinte pe traseu nu era interzis accesul altor mijloace de transport, iar concurenții trebuiau să respecte limitele de viteză în vigoare. Delamare s-a clasat pe locul doi și... a fost singurul francez între primii 50 de concurenți. Fotografiile lui Delamare, „care nu făcuse de ris Franța“, au fost publicate în toate ziarele.

A treia oară, portretul lui a apărut în ziare la 1 iunie 1966. În ajun, la 30 mai, Delamare murise.

Gilles Delamare a murit cum mor de obicei cascadorii, cu alte cuvinte în timp ce executa un număr banal, pe care îl repetase de o sută de ori până atunci (mai exact de 123 ori).

Deși acum, post festum, unii își amintesc că Delamare ceruse unele schimbări în ordinea pregătirilor făcute. Dar să luăm totul de la început.

Regizorul Christian Jaque turna un film cu Jean Marais în rolul principal. Marais era vechi prieten cu Delamare. Gilles îl înlocuise în nenumărate scene, dar de cele mai multe ori îi arăta celebrului actor cum trebuie să procedeze și acesta executa totul foarte bine. În ziua aceea Marais n-a luat parte la filmare ; plecase la Amiens spre a asista la un spectacol de estradă în care juca fiul lui. Il rugase pe Delamare să-l înlocuiască într-o scenă ușoară.

O mașină deschisă, o cabrioletă, gonia pe o autostradă. Din față venea un autocamion. Eroul principal (Marais, în film), care se afla la volanul cabrioletului, recunoștea în șoferul autocamionului pe omul pe care-l urmărea. Eroul trebuia să facă un viraj brusc, în așa fel încît mașina să fie cit pe ce să se răstoarne la o cotitură și să pornească glonț după autocamion.

Gilles Delamare a îmbrăcat costumul lui Jean Marais și și-a pus peruca acestuia. În mașină se mai aflau o tinăară cascadoare, Odile Astier, elevă de-a lui, și un alt figurant.

După tragicul accident grupul de filmare a relatat că Delamare ar fi rostit : „Nu pot să sufăr mașinile decapotabile“. Ceruse să se presare pe șosea pietriș, ca să poată vira mai ușor.

Dar i se replicase că pietrișul e alb și va contrasta cu culoarea șoselei, lăsînd să se ghicească trucul. Apoi cascadorul mai întrebese dacă nu s-ar putea turna pe porțiunea respectivă smoală. Dar i se răspunsese că filmarea era oricum întîrziată, încît se rostise binecunoscutul :

— Motor !

Mașinile s-au năpustit una spre cealaltă. Un viraj, un scrișnet de frine și cabrioleta a început să gonească după autocamion. Scena fusese bine executată. Apoi s-a mai filmat o dată, de două ori, de trei ori. După o scurtă pauză, au urmat alte trei duble. Cînd s-a hotărît să se tragă a șaptea dublă era ora 17,30. Începînd de aici părerile martorilor oculari sînt împărțite. Unii declară că însuși Delamare mai ceruse o dublă, „ca să aibă conștiința împăcată“ ; alții, dimpotrivă, afirmă că l-au auzit exclamînd : „E prea de tot ! Niciodată nu le poți face pe plac !“

E puțin probabil să se poată stabili adevărul. Dar mai are vreo importanță ?

Delamare a plasat-o pe cascadoare pe bancheta din spate și l-a chemat lîngă el pe figurant.

A șaptea oară însă mașina s-a răsturnat. Toți trei au fost proiectați afară, Odile și figurantul s-au ales cu răni ușoare, dar Gilles a rămas întins pe șosea. Camera continua să țacăne.

După moartea lui Delamare, a apărut o carte după înregistrări făcute de el pe bandă de magnetofon. Se numește „Riscul e meseria mea“. Iată cîteva pasaje.

„De multe ori sînt întebat, iar mulți tineri îmi scriu rugîndu-mă să le răspund ce anume mă determină să fac această meserie. Setea de bani ? Ar fi mult prea simplu. Setea de glorie ? Nici asta nu-i tot adevărul. E mai degrabă dorința de a dovedi — și în primul rînd mie — că pot s-o fac. Și mai sînt întebat dacă mă tem. Stupidă întebare. Numai cei care n-au nimic de pierdut, nu se tem, dar eu am mult...“

Ar fi stupid să-i socotim pe participanții la cursele automobilistice, pe toreadori sau cascadori drept niște oameni ieșiți din comun. Sînt oameni obișnuiți, cu părți bune și părți rele. Dar în clipa startului, înainte de a ieși în arenă sau în momentul cînd ajung pe creasta unei stînci pe care au cucerit-o, ei încearcă o bucurie de nedescris. Iar asta îi determină să revină la ceea ce au făcut pînă atunci, intrucît pentru ei nu există plăcere mai mare...“

Despre mine se spune deseori că îmi caut moartea. E absurd. Iubesc viața, iar pentru mine primejdia este numai un mijloc de a da un sens vieții.“

Numai că moartea lui Gilles Delamare n-a avut nici un sens.

Întimplări în junglă

(Urmare din pag. 9-a)

palmier pitic. Imediat mi-am amintit că am la briu o splendidă toporișcă, și am pornit să tai tot ce-mi ieșea în cale, ca să-mi croiesc drum. După cîteva minute eram lac de nădușeală.

Cred că nu mai e nevoie să adaug că am dat greș de la primul foc de armă că, datorită „îndeminării“ mele, porcul mistreț ochit a scăpat cu viață și că Tamun, supărat foc pe mine, m-a părăsit exact acolo unde primejdia era mai mare.

Fiecare cu problemele lui

Foto: A.P.N.

La baie

Lucrurile s-au petrecut într-o baie publică.

— Chiar și aici, unde sintem fără haină, cravată, servietă, ochelari, ca să nu zic, cu permisiunea dv. că sintem goi-goluți, pot să ghicesc ce profesie are

— Nu vă depărtați prea mult de țarm, tovarășe critic muzical!

fiecare, spunea un bărbat slab și înalt cît o prăjină.

— Exagerezi, l-a contrazis un ins pîntecos. Cu ce mă ocup eu, de exemplu?

— Ei, nici chiar așa, pe gratis! l-a răspuns sfrijitul. Facem o convenție: dacă ghicesc, persoana respectivă mă freacă pe spate cu un prosop ud; dacă nu ghicesc, frec eu. Sinteți de acord?

— S-a făcut! au exclamat în cor toți cei din jur, tentați de perspectiva unui masaj gratuit.

— Incepem, a decretat atunci slabul. Tu, grasule, ești inginer. Așa-i?

— Da! s-a mirat pîntecosul. Dar cum de-ai ghicit?

— Foarte simplu. Repari dușul de mai bine de o oră și nu reușești. Hai, ia prosopul ăsta aspru și fricționează-mă!

Inginerul n-a avut încotro și s-a apucat de treabă.

— Mersi, ajunge, l-a întrerupt într-un tirziu sfrijitul. Mai lasă și pentru alții.

— Ale haz tipul, zău așa! a gîngăvit, peltic, un blond spălăcit.

— Să vezi ce haz am să am cînd am să te pun să mă freci pe spinare!

— Da țe, ai și ghițit ține sint?

— Te cred. Ești actor. Te-am recunoscut după dicțiune. Storci singur prosopul sau ți-l store eu?

— Il stoc eu, a răspuns blondul peltic și s-a apucat, resemnat, de treabă.

— Nu te atinge de omoplatul stîng, l-a oprit sfrijitul. Lasă-l în seama medicului.

Cei de față s-au privit nedumeriți.

— Tu, de colo, nu mai face pe nizonaiul! Ești medic fiziolog. Cite articole ai scris împotriva fumatului?

— Multe, a răspuns cel vizat.

— Se vede. Fumezi pînă și sub duș. Medicul a luat prosopul și a fricționat competent omoplatul stîng.

— Mulțumesc, i-a spus la un moment dat sfrijitul. Nu te atinge de șale. A mai rămas un candidat. Aia de colo, nu se aude. nu se vede! Hei, nu mai face pe mortul în păpușoi! Crezi că nu știu că ești critic muzical?

— Ați spus ceva? a tresărit cel vizat și și-a dus mina pînă la ureche.

— Am zis că ești critic muzical! a zbierat sfrijitul. Am sau nu dreptate?

— Vorbiți vă rog mai tare! a cerut presupusul critic.

Sfrijitul și-a umplut plămîinii cu aer și a răcnit:

— Ești critic muzical ori ba?

— Sint.

— Atunci treci și mă fricționează! Criticul s-a executat, după care i-a spus slabului:

— Acum fii bun și fricționează-mă d-ta!

— Păi nu așa ne-a fost vorba! a răcnit slabul la urechea criticului muzical.

— A, scuzați, n-am știut...

— Nu face nimic, se mai întîmplă. Și sfrijitul l-a bătut protector pe umăr.

— Am vrea să ne luăm revanșa, a spus inginerul. Dacă ghicim cine ești d-ta, respecti condițiile?

— Dați-i drumul.

— Ești specialist în psihanaliză!

— Se prea poate, a răspuns sfrijitul. Dar de felul meu sint băieș. Toată viața am fricționat spinările altora, dar îmi place mai mult cînd alții o fricționează pe a mea. Încît a trebuit să-i studiez pe oameni în toate amănuntele lor. Dv. numiți asta psihanaliză. Fie și așa, nu mă supăr.

Și bărbatul cel slab și înalt cît o prăjină s-a îndepărtat cu o expresie de vădită mulțumire întipărită pe față.

A. și L. Șargorodski

— Ce plăcere or fi găsind ăștia să stea așa nemișcați ore întregi?
— Ce plăcere or fi găsind ăștia să umble ore întregi?

Am citit ziarul de miine

Dis-de-dimineată, cu ochii cîrpiți de somn, am coborît din vagon. Gara era mică, peronul aproape pustiu. Aveam

chef de o ceșcuță de cafea. Dar, mai întii, trebuia să cumpăr un ziar.

M-am apropiat de chioșc.

— Ziarele s-au terminat, m-a informat vînzătoarea.

Mi-am amîntit atunci că în unele orașe mîrginașe ziarele centrale ajung abia a doua zi. De aceea am ținut să mă lămuresc:

— Care ziare s-au terminat?

— Cele de ieri. Ziarele de azi n-au sosit. Le primim miine.

— Păi, cum așa? Cu trenul nostru au venit totuși niște ziare. De cînd sint?

— De ieri.

— Dați-mi un ziar de ieri.

— Cum să vă dau dacă le-am vîndut?

— Stați să ne lămurim. Ziarele de alaltăieri au venit ieri, cele de miine au să vină poimîine, iar cele de azi vin azi...

— Cele de azi vin miine, m-a corectat vînzătoarea.

— Perfect. Ne mai rămîne să precizăm care ziare vin azi.

— Azi vin ziarele de ieri.

— Dar adineaori ați spus că ziarele de ieri s-au vîndut. Înseamnă că ați vîndut un lucru pe care nu l-ați primit încă.

Vînzătoarea m-a privit buimacă și a încuviințat:

— Cam așa...

— Deci ziarele pe care le-ați vîndut cu puțin înainte nu sosiseră încă. Cu alte cuvinte...

— Au fost cele de azi! a exclamat perfect logic biata femeie.

— Și azi așteptați să vă sosească alte ziare?

— Da.

— Pe care, de fapt, le-ați și vîndut. Vasăzică...

— Vasăzică am vîndut ziarele de azi și aștept să-mi vină cele de miine.

Am mai stat așa de vorbă vreo zece minute, după care m-am dus să-mi beau cafeaua și să răsfoiesc ziarul de miine.

R. Bosev

Copiii minune

Mitea Maslov a fost un copil-minune sută la sută. A început să citească la trei ani și să scrie la patru. La frageda vîrstă de cinci ani a început să-și scrie memoriile, dar, cum se spune, a luat-o pe coajă, deoarece și-a expus nu numai propriile puncte de vedere despre părinți, bunici și alte rude, dar și pe cele ale tatălui despre rudele mamei și invers.

— Copiii precoci fac tot felul de surprize neplăcute, a observat tatăl, rupînd bucățele numitele memorii.

Mitea a absolvit școala medie la paisprezece ani și a fost premiat cu medalia de aur. Profesorul de matematică al lui Mitea a fost singurul care s-a împotrivit din răspuțeri la eliberarea unei diplome de maturitate, de teamă ca nu cumva, pe baza ei, elevului său favorit să-i vină ideea să se însoare.

— Mitea trebuie să-și continue studiile, a declarat profesorul.

Copilul-minune și le-ar fi continuat de altfel și fără îndemnul profesorului de matematică. Căci Mitea nu se gîdea la nimic altceva decît la integrale și, din cînd în cînd, la acadele. Încît a devenit student și, din proprie inițiativă, a început să se bărbiească. Căci la vîrstă de șaisprezece ani începuse să-i mijească mustața, dar o mustață mai stufoasă, cum se cuvenea unui copil-minune. În fiecare seară, Mitea își număra pe furis firele de mustață și făcea prognoze complicate cu ajutorul logaritmilor.

În această perioadă, în opiniile lui Mitea a intervenit însă o modificare substanțială în legătură cu fapțurile pe care, în clasele elementare, le trăsese de cozi, iar mai tîrziu nu le mai trăsese, intrucît dispăruseră cozile.

Așa se face că, într-o bună zi, grăbindu-se să nu întîrzie la un examen, Mitea a izbutit totuși să observe o fețiță tunsă scurt, cu o fundă mare în cap, care părea foarte, foarte emoționată. Cu acest prilej Mitea a dat dovadă de prima lui slăbiciune în viață. În loc să se gîndească la principiile de funcționare a mașinilor cibernetice, a întreat-o ceremonios:

— Urmați cursurile institutului nostru?

— Nu, a zîmbit fețița, modestă.

— Speram... vreau să zic credeam că voi avea plăcerea să vă întîlnesc la cursuri, s-a bilbit Mitea.

— Cum, dv. sinteți student? s-a mirat fețița. Credeam că am de-aface cu un elev.

— Asta-i bună! s-a indignat Mitea. Sint student în anul trei. Mă grăbesc la examen. Un examen foarte greu.

• umor •

• umor umor u.

• umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.

• umor umor umor umor u.